

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec 2-20
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . . . 2.—
 V upravi prejeman mesečno . . 1-80
Sobotna izdaja:
 za celo leto . . . . . K 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

Inserati:
 Enostopna pettirvata (72 mm široka in 3 mm visoka ali uje prostor)
 za enkrat . . . . . po 31 v
 za dva- in večkrat . . . 25.,
 pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Poslano:
 Enostopna pettirvata po 60 via
 Izhaja vsak dan, izv. omisi nedolje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga vozi red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-horc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 168.

Kustoca in 50 let pozneje.

Sredi bučečega hrupa največje vojne vseh časov obhajajo narodi naše častitljive monarhije, posebno pa trdni varuh in branik države — naša slavo venčana armada 50. spominski dan na zmagovito bitko pri Kustoci. Takrat kakor pred enim letom je stopila Italija, ko je visoko nad severnim obzorjem habsburške države že visel veliki vojni oblak, na stran tistega, ki je bil po mnenju Italije močnejši, ter nam sunila v hrbet bodalo v času, ko smo bili v hudi stiski. Takrat kakor danes se je, predno je govorilo orožje, poizkušalo z izsiljevanjem, da bi nam na cenen način iztrgali dele naših dežel. Sadovi, ki so jih želi kasneje laški briganti, tudi niso dozoreli na polju časti, ne v sijajnih zmagah, marveč so jim padli v naročje iz druge roke kot sramotno plačilo za njihovo roparsko politiko.

Ko je bila z nemškim zaveznim sklepom z dne 14. junija 1866 odrejena mobilizacija nemških zaveznih čet, je mislila tudi Italija, da je prišel zanjo čas, ko naj se prizna za odkritega sovražnika monarhiji. Dne 20. junija je Avstriji napovedala vojno. Tako so zopet napočili težki časi za cesarja in državo; imeli smo vojno na dveh frontah, za katero so bili pogoji in razmere za nas iz vsega početka neugodne. Treba je bilo zastaviti vse razpoložljive vojaške moči, da zmoremo vsaj enega nasprotnikov. Nasproti Italiji je mogel uspeti samo hiter nastop, ofenziva, še predno bi se mogla zbrati sovražna vojska. Nadvojvoda Albreht se je zato odločil, da vključ manjšemu številu svoje armade zgrabi sovražnika. Zbral je svojih 78.000 mož in 168 topov v trdnjaskemu četverkotu, ki je vsled svojih prometnih naprav omogočal hitro premikanje sil na to ali drugo ogroženo črto. Razen z glavno italijansko močjo je moral namreč računati tudi s Cialbinijevo pomožno armado, ki je prihajala od juga sem, in pa z garibaldinskimi prostovoljnimi krdeli, ki so imela podpirati glavno armado z vpadom na Tirolsko.

23. junija zgodaj zjutraj se je zvedelo, da je glavna italijanska vojska 120.000 mož in 280 topov, pri Goitu prekoračila reko Mincio, dočim je stala Cialbinijeva armada še ob Padu. Tedaj je nadvojvoda Albreht sklenil naslednji dan napasti Viktor Emanuelovo armado v levem krilu še tekom njenega razvijanja in tako izkoristi raztepenost italijanskih bojnih sil. V vsej tihoti, ne da bi sovražnik kaj opazil, so odredili vse priprave za odločilni udarec. V italijanskem glavnem stanu si še večer pred bitko niso bili na jasnem, da se je avstrijska armada potisnila naprej v kustocko gričevje. Ko so hoteli tedaj Italijani

24. junija udariti proti Veroni, niso bili malo presenečeni, ko smo jih nenadoma napadli. Na desnem krilu se je odločil boj nemudoma na korist Avstrijcev, ravnotako na levem krilu, kjer so ponovni napadi huzarjev »Princ pruski« in Tranijevih ulancev vrgli obe italijanski krilni diviziji nazaj proti Villafranki, tako da si nista upali več nastopiti. Samo italijansko središče pri Kustoci se je držalo do popoldne. Toda ob 5. uri je bil uspeh tudi tu zagotovljen. Potek bitke je dokazal premoč avstrijskega vodstva. Kako odlična sta bila načrt in vodstvo v tej bitki na strani zmagovalca, dokazuje sodba Garibaldija samega, ki je primerjal strategijo nadvojvode Albrehta z ono najslavnejših vojskovodij ter dobesedno rekel: »Nadvojvoda Albreht je bil edini general pri Kustoci, ki je zaslužil ime vojskovodje.« Uničujoča sodba za italijanske poveljnike.

Pol stoletja je preteklo od tega znamenitega dne pri Kustoci. Se jih je na tisoče med nami, ki so doživeli tiste dneve, ki so se borili na Laškem. Stari srd je zopet zagorel, stari srd proti Italiji, ki je tako sramotno prelomila priseženo zvestobo, se je znova razžarel in je bolj upravičen nego le kdaj prej. Nad leto dni nam stoji Italija nasproti kot dedni sovražnik v odkritem boju, ki ga je začela brez povoda edinole v imenu »svetega egoizma«. Ne radi brambre domovine, ne zato, da bi izpolnili sveto dolžnost, stoji sedaj italijanski vojaki v boju, marveč vodijo jih v klavnico zato, ker so močje, ki vodijo usodo Italije, brez časti ter ne poznajo niti trohice vesti. Za milijardo zvenečega zlata so se prodali angleškemu mešetariju ne oziraje se na to, da so s tem pahnili svojo deželo v sramoto in jo izdali zaničevanju cele Evrope. Pred 50 leti kakor pred enim letom so menili igraje opraviti z nami, toda briko so se zmotili. Sunek v naš hrbet je bil vselej krepko odbit. In tudi danes, 50 let po Kustoci, morajo verolomniki priznati premoč našega orožja. Že so vlomljena ena železna vrata naših dednih sovražnikov, in čete, ki jih vodi nadvojvoda Evgen, nečak zmagovalca pri Kustoci, že gledajo v ono zgornejtalijansko nižino z mesti in vasmi Verona, Vicenza, Novara, Mortara in Kustoca, dobroznana imena, ki vsa govore o zmagoslavju činih naših čet. Ista voja do zmag, isti duh kakor pred 50 leti navdaja tudi današnje bojovnike in jih vodi do enakih slavni činov orožja. Če si je tedaj mlad ritmojster, baron pl. Berchtoldshaim, s smelim napadom pri Olkosi zaslužil red Marije Terezije, je pa danes mlad saperski poročnik Mlakar, s pešičo mož v naskoku osvojil močno utrdbo in bil za svoj smeli čin odlikovan z vitežkim križcem Franc Jozefovega reda. Duh in delo sta ostala ista, le osebe se druge.

24. junija se povrne petdesetič kustocki dan. Slavne in obenem otožne spomine vzbujata ta beseda. Slavne, kajti zmagala pri Kustoci je bil sijajen čin orožja proti močnejšemu nasprotniku ter je odbil sunek, ki je bil z juga naperjen proti srcu monarhije — ravnotako, kakor so sedaj naši junaki na jugozapadni meji izvili bodalo iz sovražnikovih rok; otožni obenem so naši spomini, ker so dogodki na severu oropali zmagoslavno orožje nadvojvode Albrehta zaslužnih sadov. Pa Italija je pač odnekad živela od tujih zmag in računa tudi sedaj na to. Toda topot se bo zmotila v svojih računih in v tej zavesti praznujemo z dvojnimi veseljem spomin slavne zmage pri Kustoci.

Zgodovina piše o junaštvu slovenskih polkov v bitki pri Kustoci. Nižina zgornje Italije je prepojena s krvjo in prepletena s slavo naših očetov. Tam počivajo naši najslavnejši junaki, vedno zvesti cesarju in domovini. O, zgornja Italija in Kustoca, kako globoko si zapisana v srcu našega slovenskega naroda. Naši očetje, junaki pri Kustoci, živijo v nas, kri njihove krvi smo, keat od njihove kosti, junaštvo iz junaka, zvestoba iz zvestobe. Slovenska domovina in njena prestolica tiho slavi spomin svojih očetov. Poleg cesarske plapolata slovenska trobojnica. Za cesarja in domovino so naši fantje in očetje že dve leti v boju na vseh bojiščih, mikjer in nikdar zadnji. Prebili so Galicijo, vzdržali Karpate, utrdili Kras in Sočo domačo in na cesarjev klic odšli čez tirolske gore proti oni zemlji slavni in žalobni spominov. Zvestoba iz zvestobe, junak iz junaka. Za očeti so šli. Za cesarja in domovino takrat, za cesarja tudi danes povsod, in za domovino tudi. To je klic današnjih slovenskih junakov na vseh frontah in posebno onih, ki gledajo proti Kustoci. Tudi doma bomo zvesti domovini. Slovenec se ne zataji. Skozi stoletja je enak. Mrtvim junakom bomo mi dali življenja.

Dva spominska dneva.

Italijanska vojna napoved pred pol stoletjem. Bitka pri Kustoci.

Ko je Italija leni o binokostih zagresila verolomstvo, »kakrašnega ne pozna zgodovina«, je opomnil cesar Franc Jozef narode v oklicu, da zavratni sovražnik na jugu avstro-ogrski vojski ni nov nasprotnik. Vlada je pokazal na velike spomine o premežani Italiji in je imenoval duha junakov tedanje dobe jamstvo, da se bodo uspešno ubranile meje proti jugu.

Te dni oživi iznova spomin na Kustoco in Vis, na nadvojvodo Albrehta in admirala Tegethoffa, zakaj dne 20. junija se je petdesetič ponovil dan, kar je ded se-

danjega laškega kralja napovedal vojno našemu cesarju. Ob berljah francoske pomoči (do danes »neodrešeno« Nizzo in rodno Savojsko mu je moral plačati zato) je »vzel« Viktor Emanuel leta 1859. Lombardijo. Ko so se spomladi leta 1866. poostrišla nasprotja med Prusko in Avstrijo tako, da je grozila vojna, je hotel takisto, to je, z zavezo z našim nasprotnikom pridobiti Benečijo. Dne 11. marca se je Italija jela pripravljati, sredi maja premikati čete proti avstrijski meji in 20. maja je napovedala vojno.

Dve vojski je postavila proti nam. Eni je poveljeval kralj, drugi general Cialdini. Prva, 126.000 mož, naj bi od zahoda čez reko Mincio, druga, 84.000 mož, od juga čez Pad vdrla v Benečijo. Četa Garibaldijevih prostovoljcev, 30.000 mož, se je zbirala med Brescia in Rocca d'Anfo, da bi vdrla na Tirolsko.

Italijansko vojno vodstvo je nameravalo menda zasesti z armado ob Minciju gričevje pri Somma campagni in zadrževati avstrijsko vojsko, katero je domnevala za Adižo, tako dolgo, da bi general Cialdini prekoračil Pad in Adižo in prijel nasprotnika v levem boku.

Na avstrijski plati, kjer je poveljeval nadvojvoda Albreht, se je že prvotno smatrala odločilna vojna na severu. Zato je ostala južni armadi za Benečijo le dvesedminka sila vse armade, to je 138.000 mož. Od teh je bilo treba odštetih razne posadke, vojujoča se vojska je štela zato samo 71.800 mož, torej manj kakor katerasibodi od obeh laških vojsk.

Laška vojna napoved je odločila za pričetek sovražnosti tridnevni rok.

Edino upanje na ugoden izid je dejala ločena sovražna sila. Da se obrani ločena se dalje in Lahi utrdijo v misli, da pride do boja za reko Adižo, je ostal nadvojvoda še dva dni v stališču na levem bregu Adiže pri Veroni. Nadejal se je, da privabi nase glavno vojsko ter jo prisili k bitki, dočim bode Cialdini še bredel po ozemlju doljenega Pada. Laška glavna vojska je ponoči na 23. junija jela potiskati čete preko Mincia. Nato je zasedla cesarska armada gričevje pri Sommacampagni. V opazovanje Cialdinijeve vojske sta ostala ob Padu le bataljon lovcev in oddelek konjenice.

Ker se Lahi bitke takoj prvi dan niso nadejali, so mislili, da se izpreminja dne 24. junija samo stališče posameznih oddejkov med seboj. Nadvojvodi se je nameravalo presenečenje torej posrečilo popolnoma. Laški kralj ni bil pripravljen čisto nič in je jezdit na izprehod, ko sta v prvih bojih trčili skupaj sovražni vojski.

Konjeniška brigada polkovnika Pulza je vdarila prva. Viharavo drzni so se vrgli junaški tanci in huzarji na sovražnika,

LISTEK.

Slovenski junak vitez Zitterer v bitki pri Kustoci.

Kdo v Ljubljani ni poznal pred leti umrlega viteza Zittererja. Ljubljansko meščanstvo je viteza Zittererja, ko se je kot vpokojenec naselil v našem mestu, poslalo v ljubljanski občinski svet. V ljubljanski mestni posvetovalnici je na podobi, kjer se predložuje cesarjev sprejem leta 1895., v uniformi v prvi vrsti. Polkovnik pl. Schwarzeleitner-Domonkos opisuje junaško borbo 1. 1866., katere se je udeležil vitez Zitterer, naslednje:

Pred nami leži Casa Cavalchina. Prihodnji dogodki so se tako hitro odigravali, da danes v svojem spominu zaman iščem časa zanje. Utegnilo je biti okrog 9. ure dopoldne.

Ljut obojestranski ogenj iz pušk je preglašil vse drugo, naš stotnik in divizijski poveljnik je padel s konja — krogla mu je prodrla čelo. Tudi drugi častniki so padli.

Polk je delal tu čudeže in kmalu smo udrli na dvorišče C. Cavalchine. Krog in krog so ležali ječeči vojniki,

mnogi s strašnimi ranami. Pri vodnjaku je ždelo zdelano moštvo. Stotnika sosedne stotnije so ravno krepčali, vse je bilo pomešano. Neki poročnik je držal dva razorožena italijanska vojaka, ki ju je bil ujel. Takoj sta tožila tudi meni, da so dobivali, odkar so se vkricali v Neaplju in tudi na marših po kopnem iz Genove do semkaj, komaj najpotrebnejšo množino riža. Napravljala sta res boren vtis. Kakor pa slučaj večkrat tako čudno nanese, me je obiskal isti poročnik po tednih v bolnišnici v Veroni. Vračal se je iz Finestrelle po izmenjavi vojnih ujetnikov.

Po čisto kratkem odmoru smo se pred postopjem znova zbrali. Nadporočnik Zitterer je poveljeval stotniji, in kmalu se oglasi obvestilo: »Četiri vod v verigo«. To se je tikalo mene. Razvili smo se v smeri na palačo Baffi in šli znova proti sovražniku, komaj nekoliko kriti po turščinem steblovju, ki je bilo od krogel razcefrano. Mogel bi vslaviti obrabljeni izraz »pogumno«, a sledi naj raje hitro, kar so prinesle naslednje minute.

Na voglu postopja mi je zaklical stotnik pl. Schiller, ki je stal na krilu svojega bataljona: »Kaj pa hočete proti tem?« in pokazal na sovražne grenadirje, katerih je bil morda cel bataljon ter so neposrešno streljali na nas. Ne-

prenehoma menjajoč svojo postojanko, so zivačno stakali sem in tje.

Le predobro sem spoznal, da s svojim vodem, v katerem jih je že več padlo, ne bom daleč prišel. Vsed prejšnjega prenočevanja na mokrem pod mlhim nebom sem bil hripav in nisem mogel več spraviti iz grla nobene glasne besede; zato sem z roko pokazal na glavni del stotnije, ki sem ga imel kriti.

Govori in čita se o dežju krogel. Taka nevihta išče na prostem polju mnogokrat svojih žrtev in grozljivo prasketa. Krogla greš nasproti, slišiš posamezne brneli po zraku, vse skupaj pa napravljajo čuden šum. Strel počni, toda izstreljena krogla ne prasketa več tako, marveč žvižga in brni.

Tu ne misliš veliko. Kdor je vaju vojne, pač tudi izpije požirek iz vojne steklenice. Ko sem videl gibljive postavne grenadirjev komaj sto korakov pred seboj, tudi nisem mislil na smrt in nevarnost. Nehote mi je prišlo na misel zadnje pantominsko gledališče v Montovi, ki je v svojih bojih z briganti točno in natančno predstavilo današnjo bojno igro. Torej smem pač reči, da sem šel »mirno« naprej.

Toda že so pri četi spoznali naš nastop kot popolnoma brezkoristen in zadel je znak »nazaj«.

Obrnili smo se, toda nisem imel več časa, zbrati nove stike; strahoviti udarec na kost mečenice povzročil, da omahnem. Se zakličem možu poleg sebe, zakaj ni previdnejše ravnal s svojo puško — mislil sem namreč, da me je nehote zadel s kopitom; tedaj priskoči k meni moj brat, ki je služil v 18. stotniji in stal v bližini, ter me podpre. Kot 17letni mladenič je bil začetkom vojne vstopil v polk. V kleti Casa Cavalchine, kamor me je privedel moj brat, sem si kmalu zopet opomogel iz omotice, katere ni bila povzročila samo bolečina zaradi udarca, marveč tudi žgoča vročina, vključ kateri smo morali biti obtečeni v predpisane plašče.

Moj brat je šel pogledat, kako poteka boj, in spoznala sva, da je naš polk odšel in da se nahaja tu le nekaj razpršenec. S temi je branil nadporočnik Zitterer hišo. Bilo je v kuhinji v prizemlju. V zornjem nadstropju je bilo pa več italijanskih častnikov, ki jih je imel zaprte. Zapustil sem klet in se stavil Zittererju na razpolago.

Neki narednik je ravno poučeval tisto malo mož, ki so našli prostor v kuhinji, kako naj skozi odprtine nad vrati streljajo na bersagliere, ki so skušali preplezati dvoriščni zid.

Nesposoben, da bi stal, sem se vsedel na široko kuhinjsko mizo. Tedaj

mu razkropili pehoto in jo pometli z gričev, katere je imela v oblasti. Po tem je oddelek ritmojstra barona Berchtoldsheima v naskoku vzel Monte Cricol in Piretova brigada vas Oliosi, Monte Vento so vzeli naši v junaškem navalu in navalili naposled na višino Kustoco. Na isti višini, kjer je priboril zmago 18 let prej Radecki, so zopet vihrale avstrijske zmagovite zastave. Držna in junaška konjica polkovnika Pulza je pregnala sedaj sovražnika, ki se je moral umakniti navzlic premoči in viharnim napadom neustavni junaški sili naših vojakov proti Cremoni.

Avstrijska armada je imela izgube 5956 mož (1170 mrtvih, 3984 ranjencev in 802 ujetnika in pogrešanca), laška 8185 mož (712 mrtvih, 3143 ranjencev in 4332 ujetnikov). Vojnega plena so priborili naši 14 topov in nad 5000 pušk.

Zmagovite čete so bile potrebne miru, zato niso mogle spraviti pravega sadu pridobljene zmage ter zasledovati in uničiti bežečega sovražnika. Zato so zasedle Monzabano, Vallengio in Villafranco. Cialdini, ki je v tem čul o porazu kraljevem, je ustavil prehod čez reko Pad ob ustju reke Tanaro in hitel naproti slavni vojski po desnem bregu.

Stopraj 30. junija je prebredel nadvojvoda Albreht reko Mincio in šel na desni breg, a po katastrofi na severu je moral že 4. julija ustaviti prodiranje.

Čerjav je bila sedaj izključena vsaka nadaljna ofenziva proti Italiji, je bil moralni uspeh zmage pri Kustoci vendar nezbrisen. Ta uspeh je še pomnožil dne 20. julija Tegethoff s sijajno pomorsko zmago pri Visu.

Poznejši razvitek svetovne politike, zlasti tako licemersko vrtnji ozir na tovariša v trozvezi, nam je branil praznovanje zmage pri Kustoci. Petdesetletnica te zmage nam ne nalaga več teh ozirov, a brani nam bučno slavo težki, resni čas in silna, mnogo silneja borba kakor takrat. A baš te dni, ko se sinovi naše domovine bore junaški zopet s starim dednim sovražnikom, se spominjamo slavne udeležbe Slovencev pri slavni zmagi pred 50 leti. Mnogo je še veterancev iz onih dni po naši deželi; s ponosom imenujejo ime Kustoco in kažejo svetinje, ki so jih priborili. Čast jim!

In čast današnjim borilcem Slovincem, ki iznova dokazujejo v junaški borbi skupno z drugimi brati širne Avstrije, da duh junakov Kustoce še živi svež in nepremagljiv do srečnega zmagovitega završetka.

17. pešpolk v bitki pri Kustoci.

Naš 17. pešpolk se poleg drugih vojnih oddelkov lahko po pravici ponosno spominja bojnega dne bitke pri Kustoci l. 1866.

Prvi bataljon našega polka, ki je takrat nosil ime »Princ Hohenlohe«, so bili že, preden se je pričela bitka, preko Contrade dei Maschi poslali proti Galienziju. Druga kompanija, ki je imela skrbeti za zvezo z rezervno divizijo, se je hitro zapletla v ljut boj s sovražnim eskadrom, nenadoma planivšim na njo. Stirje častniki te kompanije so bili ranjeni; vojake same so nasprotniki razkropili. Udeležili so se potem bitke ali pri ostalih kompanijah ali pri drugih vojnih oddelkih. Na bataljon sam so sovražniki, ki so bili na

višini pri Renatu postavili baterijo, ljuto streljali že pri Maschih. Zato se je podpolkovnik Feldegg pomaknil za nekaj poslopje, da bi tam bataljon uredil za naskok; nato se je neutegoma pognal na dvakrat, trikrat močnejšega sovražnika. Ta zapusti svoje varno stališče in plane na naskakujočo 4. in 5. kompanijo. V soteski se prične srdito klanje. Naši vojaki so se borili kakor levi, sedaj zabadaje z bajonetom, sedaj udrihaje s puškinim kopitom. In če kdo že ni mogel več rabiti orožja, če se je ranjen zgrudil na tla, je podrl nasprotnika s seboj in se še na tleh roval z njim.

Vendar pa je bilo videti, kakor bi se kompanija ne mogla ubraniti preveliki moči. Čimdalje bolj se je manjšalo število hrabrih bojnikov; sovražnik pa je dobival vedno novih podpor. Bataljonska zastava je bila v veliki nevarnosti. Njenega častnika, poročnika Holiča, je sovražnikov bajonet zabodel na smrt; nadporočnik Oberstar je bil težko ranjen — vsakdo je v bojnem metežu gledal na to, kako bi si ohranil življenje. Zdajci pa poprime kadetni narednik Lukanec (sedaj polkovnik v pok. živeč v Ljubljani) zastavo, udari sovražnega podčastnika, ki mu jo hoče izpuliti, s sabljo tako močno po iztegnjeni roki, da mu jo preseka, in nato spravi prapor v varnost. Za to vrlo dejanje in takisto za hladnokrvnost in posebno hrabro vedenje so Lukanca precej prihodnjega dne imenovali za poročnika.

Obenem s prvo kompanijo, ki je pod stotnikom Knoblochom naskakovala zapadno višino in pri tem zaplenila en top, so se naposled dokaj zmanjšane kompanije zopet odločile za naskok. Renatsko višino so vzeli, najsi se je sovražnik upiral, kolikor se je mogel. Naši so se tako silovito pognali nanj, da je bilo onostransko pobočje renatske višine kar vse pokrito z odmetanimi telečnjaki in da so lahko hoteli preko njih, ne da bi se jim bilo treba dotikati tal. Seveda je imel bataljon tudi velike izgube; trije častniki so mu obležali mrtvi, pet pa je bilo ranjenih. Poročnik Barbo je ostal v boju do konca, dasi mu je bila krogla prebila stegno.

Ko so se sovražniki umeknili na višino Campagno rosso, so hrabre kompanije pod vodstvom neustrašenih častnikov takoj udarile za njimi. Pri tej priliki je dosti močnejši sovražni oddelek, ki je bil skrit v soteski, prišel stotnika Vogelerja ob strani. Toda vojaki nemudoma planejo na sovražnike in jih po krvavem boju poženo v beg. Nato so kompanije vzele imenovano višino Campagno rosso in jo zasedle. Sovražni naval jih je sicer ponajveč zopet pregnal z nje, toda stotnik Knobloch se je branil, dokler niso naši vzeli višine drugič. Prvi bataljon je izvil sovražniku tudi poslednjo oporo, gorski greben pri Torcolo.

V tem sta se 2. in 4. bataljon pod polkovnikom Attemsom z brigado Piret lotila vasi Oliosi. Preden so sezbrali za naskok, je polkovnik kapelana Zitz v duhovniški obleki stopil pred čete. Ko se vojaki postavljajo k molitvi, jih blagoslovi in jih odveže grehov. Ta slo-

vesni trenutek je razvnel srce vsakomur; navdušeni so se pripravili za naskok, najsi so se usipala strelila od vseh strani.

Spotoma sta morala bataljona prebrestiti globok potok. Prostak (sedaj podpolkovnik) Prašnikar je ondi otel svojega kompanij. poročnika Hand-schuhja, ki že ves upehan ni mogel iz vode. Nekaj mož se je od vročine in napore zgrudilo, kakor bi bili mrtvi; drugi pa so ponajveč čvrsto korakali dalje. Polkovnik Attems se je pripravil z obema bataljonoma zasesti Oliosi; brigada Piret pa je krenila dalje od vasi.

Prišedši v Oliosi, se bataljona prepričata, da je zlasti župnišče močno zasedeno. Sovražniki so takoj začeli hudostreljati skozi okna in z zvonika. Na vsak poziv, naj se udajo, so odgovorili s krogli, ki jih je kar deževalo. Peta in šesta divizija nato naskočita oba izhoda župniškega poslopja. Vojaki s kopitom svojih pušk razsujajo vrata in pridere na dvorišče. Grozno streljanje iz vseh odprtih, strešnih lin in z zvonika jih sprejme. In nikjer vhoda, nikjer okna, kamor bi bili utegnili splezati! Stotnik Müller se zgrudi smrtno zadet; polkovnega poročnika Neupauerja, ki je na konju pridiral na dvorišče, zadene šest krogel v prsi, in konj sam smrtno zadet, ga odnese skozi nasprotna vrata. Samo en trenutek obstoje junaški vojaki, potem pa planejo tem srditeje naprej, da bi se osvetili za oba ubita častnika. Toda sovražna posadka odbije tudi drugi naskok. Polkovnik Attems, samo dvajset korakov od pročelja župne hiše, vedno na konju vodeč naskoke, zapazi naposled snop sena, štrleč iz okna v pritličju. Zdajci sklene z njim zapaliti hišo. Stotnik Giacich, ki je namesto Müllerja zapovedoval 5. diviziji, narednik Kosmač, vodnika Braune in Trček, takisto prostak Mršnik se odpravijo na nevarno pot. Grozovito so nasprotniki streljali na drzne korenjake, ki so se ob zidu pogumno pomikali proti snopu. Nekaj hipov brezglasnega pričakovanja — zdajci pa zagori snop, zapaljen z vžigalicami, in hitro se vname tudi poslopje. Sedaj šele se je vdala sovražna posadka, ki se je bila res neustrašeno branila do konca. Naši vojaki so nato zasedli Oliosi in utrjena poslopja okoli vasi.

V tem je divjal boj tudi povsod drugje. Druga in tretja divizija našega polka (1. bataljon) sta dobili povelje, naj skupno s 36. lovskim bataljonom zasedeta most pri Monzambanu. Diviziji se torej, z lovskim bataljonom na čelu, ob Minciju odpravita proti mostu; lovci pa so šli še dalje. Ali tedaj so sovražniki od dveh strani strahovito začeli streljati nanje. Takisto so se na obe diviziji usipale krogle z dveh strani, od Monzambana in z zapadnih pobočij Monte Sabionija. Vendar pa se nista do skrajnjega konca umeknili s svojega stališča, najsi jima je bilo to že večkrat ukazano; odšli sta šele potem, ko sta bili že v največji nevarnosti, da bi ji sovražnik ne zajel. Ta junaška vztrajnost je otela lovski bataljon, da ga niso popolnoma uničili.

Nadporočnik Gruden 1. bataljona je bil s 26 možmi našega in banatskega polka odločen, da brani neko bate-

rijo. Ko jo je sovražnik prisilil, da se je odpeljala, se je hotel Gruden še prepričati, ali so odpeljali tudi vozove za strelivo. Zdajci zapazi, da sta se dva zvrnila in da ležita na poti. S svojimi možmi je dvignil enega; drugega pa ni bilo več moči oteti. Nato so topničarji prerezali predprego in spravili konje v varnost. Gruden pa je potem v naglem koraku dospel k bateriji.

Drugi in četrti bataljon sta bila komaj dobro zasedla Oliosi, ko se je začelo od Pasqualija ljuto streljanje. Nemudoma se polkovnik Attems z dveh divizijama napoti tja, ne da bi bil čakal povelje; zakaj slutil je po pravici, da se je brigada Piret zapletla v boj. Ko se združi z njo, vojaki malone samo z golim orožjem vzemo Pasquali. Stotnik Prechtel prvi pridere v sovražno kazino; tedaj pa se dve puški namerita na njegove prsi. Zdajci plane prostak Lavrenčič bliže, zbije puški na tla in prebode enega nasprotnikov z bajonetom. Za to vrlo dejanje so ga počastili z zlato svetinjo.

Razen mnogih častnikov so se v bitki pri Kustoci izmed mož izkazali zlasti tile:

Prostak Marušec 2. kompanije in desetnik Medved 5. kompanije sta vsak zase branila po enega težko ranjenega častnika, in sicer Marušec poročnika Benescha, Medved pa poročnika Oberstarja, ju srečno otela ujetništva ter ju spravila na obvezovališče.

Poddesetnik Grabec se je tedaj, ko je na župnem dvorišču v Oliosiju padel smrtno zadet stotnik Müller, v najhujšem ognju vrnil na dvorišče, da bi spravil častnika v zavetje. Žal, da je bil Müller v tem že izdihnil dušo.

Vodnik Rebel 2. bataljona je pri Oliosiju z visoko dvignjeno zastavo korakal pred naskakujočimi tovariši ter jih vzpodbujal, kličeč: »Z menoj za zastavo!«

Mimo že naštetih junakov jih je še dolga vrsta dobila svetinjo za hrabrost ali pa so jih vsaj javno pohvalili. Polkovnega kapelana Zitza so počastili z viteškim križem Franc Jožefovega reda.

Polk je imel velike izgube: 6 častnikov in 44 mož je bilo mrtvih, 9 častnikov in 149 mož ranjenih; 75 mož pa so pogrešali.

Ob 5. uri popoldne se je vdala Kustoca, in tako je bila bitka odločena na vseh straneh. Sovražniki so se spuščili v divji beg. Preganjali jih niso, zakaj i vojaki i konji so bili preveč upehani od žarečega solca in bojnega napore ter so hrepneli po počitku.

Slavni izid te bitke se je takoj brzojavno sporočil Njega Veličanstvu cesarju. Nadvojvoda Albreht je cesarjevo zahvalo razglasil s temle vojnim poveljem:

»Tovariši! To je najlepši trenutek mojega življenja, da Vam morem razglasiti to Najvišje priznanje. Boj, ki ga nam je vsilil sovražnik, ste započeli s prelepo zmago pri Kustoci, na istih višinah, kjer smo že odločilno zmagali pred 18 leti. Bil sem priča Vaši hrab-

Radecki je bil namreč dne 25. julija 1848. leta pri Kustoci potolkel Karla Alberta.

sem sam videl beresaglierje, ki so se z mačjo gibčnostjo poganjali na visoki zid, in takoj nato sta udarili poleg mene v mizo dve krogli. To ni bilo prijetno. Tudi drugim ne, klicali so, naj vstanem. Storiš sem tako — — toda kaj je to? Pol mize je bilo oblite s krvjo, — potipljem svoj plašč, moker je in gorak od curlajoče krvi.

Bil sem tedaj, ne da bi bil slutil, ranjen. Strašni udarec tam zunaj je izviral od udara krogle na kost; ko mi je bila prodrla meso, niti čutil nisem.

Sedaj mi je zopet pomagal moj brat; spravili so me v sobo, kjer sta na široki italijanski postelji ležala že dva ranjena častnika drugih polkov; ondi sem dobil zasilno obvezo iz kosa raztrgane rjuhe, kri se je končno ustavila. Poleg mene je trpel nadporočnik Ammann strašne bolečine. Po desetih letih sva se slučajno zopet sešla in šele tedaj je izvedel od mene, kako se je imenovalo skupno ležišče najinih bolečin v bitki in da sem bil ondi njegov sošed. Drugi mladi častnik je imel sicer štiri rane, a je bil na boljšem; krogla ga je bila zadela, ravno ko se je prestopil, in mu naredila dva rova v stegnu.

Po odhodu našega polka je udarilo v sosedno sobo več granat s strahovitim treskom. Ležali smo brez pomoči na postelji in se nismo mogli geniti. Proti večeru me je našel naš nadzdravnik in dobil sem prvo pravilno obvezo. Potem je prišel sanitetni voz.

Bitka je bila končana; naše čete so jo bile davno zopet udarile preko Casa Cavalchine. Namesto gromenja topov

se je slišalo glasno veselo početje, radostni vzkliki so pozdravljali zmagovitega nadvojvodo, dočim smo se mi počasi peljali na kolodvor Soma Campagna. Tudi tu še ni bilo miru; kajti na tisoče ranjenih je ležalo okoli. Položeni v travo, smo čakali, da naš spruvijo v vozove. Utrujen sem zaspal, sablja in en čevljev sta mi bila ukradena. Še v snu sem slišal hrup naokoli. Potem sem prišel na vrsto. Komaj sem bil v vagonu, me je znova objel globok spanec popolne onemoglosti, iz katerega so me zbudili šele glasni, kričeči glasovi v moji bližini. »Lasciatelo, è già morto« (pustite ga, je že mrtev) so klicali vsenavskriž. Sedaj sem se prebudil popolnoma in zaklical: »No, no, non è morto« — ne, ne, ni mrtev. V jutranjem svitu so me nesli v vojaško bolnišnico Santo Spirito v Veroni.

Še v Casa Cavalchini mi je pripovedoval moj brat dogodke po moji ranitvi. Ko je bil nadporočnik Zitterer udri v Casa Cavalchino, so ga ondi ostali bersaglierji častniki pozvali, naj se uda. Tega ni storil, istočasno je pa planil na dvorišče poddesetnik neke tuje stotnije in naznanil dohod moštva s klicem: »Nix perdono, že prihajamo!« Italijanski častniki so nato pobegnili v prvo nadstropje; ko jim je Zitterer sledil, so streljali nanj. En strel je šel tik mimo njegovih oči in ga ranil. Ni se oziral na to in se lotil brambe, katere sem se tudi jaz še udeležil. Vrlega desetnika ni bilo več moči najti.

Sploh se je vrednost našega

štva šele pozno spoznala. Mladi vojaki, katere je komaj kaj starejši poročnik nagovarjal s »sinki«, so bili dober in hvaležen material.

Potem sem izvedel tudi tragično usodo nadporočnika Kirkoviča, katero je bil v naprej napovedal. Ko se je bližal njegov oddelek sovražniku, je skočil iz vrste in tekel proti sovražnemu povejniku, da bi ga potegnil s konja. Na pomoč prihitele italijanski vojaki so drznega napadalca z bajoneti zabodli. Po smrti je bil odlikovan.

Preskočimo druge žalostne spomine! Zgodovina te vojne nam je kasneje potrdila one posamezne dogodke, ki so se nam zdeli tedaj kot nepreračunljivi, zli slučaji. Stopničasta razvrstitev našega zbora je ravno naš polk privedla predaleč v sovražnika in ga izpostavila onim zlim izkušnjam.

Toda zmaga je bila naša!

Mogel bi se že tu posloviti od klasičnih italijanskih tal, na katere nisem imel več stopenj; kajti zapustil sem jih na — nosilnici. Ne da bi se hotel ponasati s svojimi bolečinami, marveč zato, da se drugih hvaležno spominjam, mi bodi tu dovoljena beseda o mojem bivanju v veronski bolnišnici, ki je trajalo nad četrta leta.

Eden prvih obiskov, ki nas je počastil v bolnišnici, je bil obisk Nj. cesarske Visokosti nadvojvode Albrehta. Skoraj vsakega izmed nas je dobrotljivo nagovoril, mene je tolažil s prijazno šaljkovo. Moja rana je bila komaj še preiskana, kje tiči krogla, se ni dalo

otipati. — Tu so prišli najžalostnejši dnevi.

Izmed vseh trpečih in umirajočih mi je ostal nadporočnik Halberstadt, doma iz Izborne Heske, v najtoplejšem spominu. Odrezali so mu nogo. V narokozni si je domišljal, da je še vedno v vojnem vrvežu ter je neprestano klical: »Viva Francesco Giuseppe!« Že po kratkem času se je opazilo, da je neverjetno, da bi ozdravil. Tedaj je zahteval, naj ga še enkrat operirajo. Bilo je prepozno. Čast njegovemu spominu!

Po novih poročilih s severnega bojišča smo neprestano povpraševali. 3. julija je prišel bolnišnični častnik in nam sporočil še ugodne vesti o Kraljevem gradu. Toda že zvečer in naslednjega jutra je bila pobitost splošna.

Tresla me je mrzlica od ran, moj sluga, vrl Oger, je prebil veliko noči poleg mene na golih tleh ter mi je požrtvovalno stregel.

In zopet je prišel bolnišnični častnik, to pot z listino od polka. Podal naj bi izpričo za nadporočnika Zittererja, ki se je za svojo brambo Casa Cavalchine potezal za red Marije Terezije. Tega visokega odlikovanja sicer ni dobil, pač pa red železne krošnje z vojno dekoracijo ter postal vitez pl. Casa Cavalchina. Bil je trden in čist značaj ter je umrl šele pred nekaj leti kot malor v pokoju, star nad 80 let.

rosti, ki je zmagala navzlic prevelikim silam in silovitim napadom nasprotnikovim. Zaplenili ste topove in ujeli mnogo sovražnikov. Vsak izmed vas se je bil kakor junak; nobena vrsta orožja ni zaostajala za drugo, vsaka je storila po svoje vse, kar se je sploh dalo storiti. Bili ste vredni lepe nagode, kakor sem vam bil to že povedal pred vojno. Zdaj gremo proti novim naporom in, ako Bog dá, v nove zmage.

Polk je prišel nato najprej v S. Massimo in pozneje v Verono. Velika vojska pa je morala zaradi nesrečnih bojov severne vojske na Češkem ravnati jako oprežno; izprva se je umeknila do Adiče in potem čez Piave. Po bitki pri Kraljevem gradu na Češkem, tako nesrečni za avstrijsko vojsko, sta morala dva voja kreniti na Dunaj; kar pa je še ostalo vojakov v Italiji, tem je zapovedoval feldmaršallajtnant baron Maroičič. Vsa italijanska vojska se je vsula v Avstrijsko Benečijo; Italijani so se hoteli z ladjevjem polastiti celo Trsta. Toda odločilna pomorska zmagava avstrijskega kontraadmirala Tegethoffa pri dalmatinskem otoku Visu, kjer je imelo italijansko brodovje velikanske izgube, je podrla vse tako visokoteleče načrte.

Skoro nato so sklenili mir v Pragi. Avstrija je zaradi nesrečnih bojov na Češkem Italiji odstopila beneško pokrajino. Meseca septembra so bili vsi bataljoni našega polka že zopet na Kranjskem.

Naši junaki iz l. 1866.

VIII. list »Kriegsnachrichten«, tiskanih v nemškem jeziku v Egrovi tiskarni v Ljubljani leta 1866., se glasi:

Odlikovanja in pohvale za odlične orožne čine, kakor tudi za posebno hrabro in slavno obnašanje v bitki pri Kustoci dne 24. junija 1866 in pri prejšnjih in poznejših bojih:

Od pešpolka »Princ Hohenlohe« št. 17.

Zlata hrabrostna svetinja:

Prostak Franc Lavrenčič.

Srebrna hrabrostna svetinja I. razreda:

Narednik Jožef Stuller; prostak Franc Martinčič; prostak Jožef Marušič; narednik Nikolaj Peterlič; desetnik Jožef Toppel; narednik Simon Zonta; vodja Ivan Starnan; narednik Štefan Klein; prostak Primož Zajc; poddesetnik vice-desetnik Modved; narednik Mihael Ajdukovič; narednik Jakob Piškur; zastavovodja Ivan Ressel; prostak Valentin Zerovnik; vodja — kot narednik Lovrenc Perko; narednik Alojzij Ferrant; desetnik Levstik; poddesetnik Ivan Staudacher; poddesetnik Jožef Kobav; narednik Julij Krombolz; prostak Lovrenc Ulle; prostak Jernej Mede; zastavovodja Pavel Šemec.

Srebrna hrabrostna svetinja II. razreda:

Desetnik Matija Porjon; desetnik Kikel; trobentač Jerič; narednik Valentin Hörmann; vodja Andrej Uderman; desetnik Moric Mulej; desetnik Ivan Kristan; poddesetnik Franc Može; prostak Blaž Bazgon; prostak Jakob Ceglar; poddesetnik Jurij Car; vodja Kobav; desetnik Kristof; prostak Weber; prostak Stariha; narednik Kosmač; vodja Braune; kadet Ludovik Seidel; narednik Treo; vodja Florijan Tomberger; poddesetnik Grabec; kadet Jožef Lega; vodja Ivan Breznikar; poddesetnik Martin Gorišek; prostak Jakob Jezeršek; vodja Alojzij Löchner; poddesetnik Edvard Krömy; vodja Ivan Mihič; vodja Znidaršič; desetnik Franc Keržan; podd. Ivan König; podd. Ivan Bizjak; podd. Franc Tomc; podd. Kame; podd. Anton Stele; desetnik Jurij Gerdon; prostak Nikolaj Monfredo; prostak Andrej Zörer.

Od 7. lovskega bataljona.

Zlata hrabrostna svetinja:

Lovlec Rudolf Jessenberger; podlovec Ivan Trambuš.

Srebrna hrabrostna svetinja I. razreda:

Nadlovec Vincenc Klang; vodja Štefan Škof; podlovec Herman Lauterbach; nadlovec Friderik Riemer; nadlovec Jožef Bianzini; podlovec Franc Janežič; patrolovodja Ignacij Rozman; nadlovec Anton Hummel; lovec Ivan Jenžek; lovec Jožef Erker; vodja Štefan Šoger; podlovec Henrik Hellmayer; lovec Jožef Hertwich; nadlovec Mihael Nieder; nadlovec Karl Kopp; nadlovec Julij Gregus; vodja Jožef Tellian; vodja Franc Gradiša; podlovec Luka Ribič; vodja Ivan Juretič; trobentač Matija Brünskle; patrolovodja Ivan Vidic; podlovec Franc Köhler; nadlovec Uroš Preseka; podlovec Karl Broš.

Srebrna hrabrostna svetinja II. razreda:

Podlovec Ivan Stermec; patrolovodja Avgust Lenassi; lovec Franc Erste; lovec Marko Anžur; lovec Martin Šusteršič; lo-

vec Ivan Lavrič; lovec Franc Lukman; lovec Anton Zurec; patrolovodja Ivan Plavec; vodja Jakob Poje; vodja Franc Ahčin; vodja Anton Grabner; patrolovodja Ivan Papa; lovec Ivan Hašner; vodja Luka Zorman; lovec Franc Ulm; lovec Matija Rabič; patrolovodja Ivan Vučakar; lovec Franc Barko; podlovec Jurij Matkovič; lovec Anton Sodja; patrolovodja Ivan Ladiha; patrolovodja Franc Schoffer; vodja Martin Ribič; kadet Albert grof Lichtenberg; lovec Matija Kosec; lovec Simon Mrak; lovec Anton Pavšič; vodja Viktor Šusteršič; podlovec Jakob Grahek; podlovec Ivan Lakner; podlovec Simon Petek; podlovec Tomaž Mlekuš; podlovec Ivan Malnerič; podlovec Štefan Schaffer; trobentač Franc Smerdu; vodja Jožef Krenn; podlovec Anton Klun; podlovec Anton Keršič; trobentač Matija Eppich; nadlovec Adam Messner; lovec Ivan Černe; lovec Jurij Königmann; podlovec - bataljonski trobentač Franc Skriberny; lovec Anton Zajc; lovec Jožef Papež; lovec Jožef Ulmek.

Pohvala:

Trobentač - podlovec Jurij Čadeš; patrolovodja Ivan Jaklič; lovec Štefan Thurner; nadlovec Adolf Vogler; vodja Ivan Ivan Pregel; vodja Ivan Žagar; podlovec Lovrenc Mihenk; podlovec Ivan Cimperman; patrolovodja Franc Kovačič; kadetvice-podlovec Hugo Havelka; podlovec Alfred pl. Eckhardt; patrolovodja Franc Glazar; patrolovodja Ivan Bruha; lovec Jožef Gliha; trobentač Jakob Povše; lovec Ivan Pančur; lovec Ivan Kašman; lovec Jernej Curk; lovec Anton Smerke; lovec Jožef Pašič; lovec Leon Pucelj; lovec Martin Zorič; lovec Blaž Kocijandič; podlovec Ivan Döller; trobentač Mihael Hočevar; lovec Andrej Nagode; patrolovodja Jožef Perko; podlovec Ignacij Navoda; podlovec Jožef Matičič; lovec Ivan Gruden; lovec Ivan Dornig; lovec Matija Kovačič; lovec Jakob Podbevšek; patrolovodja Franc Pišnik; patrolovodja Leon Schimmer; patrolovodja Ivan Messe; patrolovodja Ivan Kuhar; patrolovodja Ivan Kočevar; trobentač Ivan Povše; lovec Jožef Knez; lovec Franc Skušek; lovec Peter Pušanc; lovec Jožef Knižek; lovec Jakob Inglič; lovec Ivan Bajuk; podlovec Franc Geržina; podlovec Ivan Muthsam; podlovec Filip Pristov; podlovec Vincenc Fabianek; patrolovodja Franc Volč; vice-podlovec Anton Wiedermann; lovec Ivan Jenko; patrolovodja Franc Zalokar; lovec Anton Luznar; lovec Primož Stare; lovec Franc Prelesnik; lovec Valentin Korošec; podlovec Avgust Ambroz; podlovec Franc Kalan; lovec Jožef Hauptmann; lovec Franc Muhič; lovec Franc Bajc; lovec Franc Kriznar; lovec Jožef Pučelj; lovec Anton Janda; lovec Mihael Pavlin; lovec Leopold Smerdu; patrolovodja Franc Temar; lovec Ivan Majerle; lovec Anton Jeriša; patrolovodja Anton Miklavčič; lovec Jožef Uršič; patrolovodja Valentin Zupan; lovec Ivan Dariš; patrolovodja Franc Vitez; lovec Matija Cugelj; lovec Alojzij Zenner; lovec Martin Meglan; vodja Jožef Kletner; lovec Franc Vovk; lovec Andrej Ludvik; lovec Pavel Brajdič; lovec Matija Turk.

Od 19. lovskega bataljona.

Srebrna hrabrostna svetinja

I. razreda:

Lovlec Franc Sirotič; trobentač Franc Guljat; lovec Ivan Nussdorfer; podlovec Ivan Kovač; patrolovodja Jernej Kotesič; lovec Franc Kvas; lovec Jakob Maznik; lovec Peter Kokalj; vodja Ivan Gerbec.

Srebrna hrabrostna svetinja

II. razreda:

Patrolovodja Mihael Brumat; nadlovec Vencel Fajfar; vodja Florijan Juran; lovec Anton Štefan; vodja Adalbert Breit; vodja Rihard Tronner; lovec Franc Barlič; vodja Jožef Ripper; vodja Matija Höfer; lovec Anton Bengl; nadlovec Anton Ernst; patrolovodja Jakob Weber.

Pohvala:

Vodja Peter Kermol; lovec Alojzij Počkaj; lovec Anton Špitalar; nadlovec Anton Terzinar; lovec Ivan Niedhammer; patrolovodja Nikolaj Cugelj; lovec Jurij Trošt; patrolovodja Ivan Žguba; patrolovodja Štefan Plesničar; lovec Pavel Vičič; lovec Ivan Bergant; lovec Anton Krajnac; vodja Jožef Pelizzon; lovec Franc Bovtignar; lovec Anton Dupinčič; lovec Ivan Ceburn; lovec Ivan Kocijandič; lovec Anton Rogela; lovec Anton Urbanič; lovec Franc Kunstli; nadlovec Vincenc de Zanchi; lovec Ivan Vegant; stabni hornist Anton Fischer; lovec Jožef Vertačnik; podlovec Ivan Bacin; lovec Vincenc Andrian; patrolovodja Anton Apostol; lovec Martin Magetič; vodja Jakob Arh; podlovec Jakob Kohn; nadlovec Jožef Kern; lovec Franc Nagrašek; lovec Ivan Bartoš; vodja Jožef Kauer; patrolovodja Ivan Bubaš; nadlovec Štefan Glas; podlovec Ivan Pilare; vodja Jožef Klaceman; patrolovodja Ivan Kamringer; patrolovodja Ivan Polak; lovec Simon Prajkovič; nadlovec Anton Florjanek; podlovec Karl Pilloto; lovec Franc Zajc; patrolovodja Ivan Sučič; patrolovodja Jožef Sigmund; patrolovodja Ferdinand Mazzoli;

patrolovodja Blaž Brumat; lovec Jakob Terza; lovec Peter Gregorič; lovec Ivan Šimec; vodja Mihael Koziljan; vodja Jožef Hofmann; kadet-podlovec Anton Amann; patrolovodja Anton Olivo; lovec Simon Umek; lovec Mihael Makovič; vodja Ivan Strancar; nadlovec Ivan Gutman; vodja Ariodante Mengotti; podlovec Franc Bole; lovec Henrik Lindtner; lovec Tomaž Lechner; lovec Anton Vodopivec; nadlovec Henrik Schreiner; podlovec Leopold Braunböck; patrolovodja Jakob Žabkar; nadlovec Anton Hufnagl; lovec Anton Blažič.

Slovenec v pomorski bitki pri Visu leta 1866.

Pomorske bitke pri Visu pred 50 leti se je udeležilo tudi več Slovencev. Eden najbolj znanih Slovencev, ki se je udeležil pomorske bite pri Visu, je pred leti v Ljubljani umrl Vekoslav Holz. Udeležil se je pomorske bitke pri Visu tudi Slovenec Umekov G., ki v »Novicah« l. 1866 tako-le opisuje slavno bitko pri Visu:

19. julija proti poldne smo izvedeli, da je italijansko brodovje (italijanske vojne ladje) pod admiralom Persanom dalmatinski otok Viš (Lisa) napadlo in da bombe meče v mesto. »Naprej z ognjem! dvignite mačke (sidra)!« — tako je bilo povelje in ob polni eni bile so vse ladje napravljene na odhod in zunaj brodišča Fasanskega. Pod klicem »burrak«, ki se je daleč razlegal krog in krog, so hitele vse ladje v redu mimo admiralove oklepnice »nadvojvoda Ferdinand Maks« imenovane, tu se inkelj in potem nemudoma se podale v tek postavile v napadalni okljuk (Angriffsinkel) in potem nemudoma se podale v tek proti Visu: v prvi vrsti 7 oklepnice (Panzerfregate) z zastavonosno ladjo na čelu, v drugi vrsti 5 lesenih fregat in ena korveta z linijsko ladjo »Cesar na čelu, v 3. vrsti pa mnogo topovskih ladij in nekoliko parobrodov; razun parobrodov so vse ladje bile oklepnice (z debelimi železnimi ploščami okovane ladje). Na ladjah pa so častniki (oficiji) in vojaki vsi vsi hrepneli le po tem, da se brž brž udarimo z Italijanom. Med vojak (mornarji) so večidel Dalmatinci, Hrvatje ali Istrijani, morski pešci in topničarji pa Čehi, Poljaci in mnogo Slovencev — vsi polni zaupanja v slavnokušeneva svojega voditelja kontraadmirala Tegethoffa.

20. julija zjutraj bilo je južno vreme s silnim dežjem; morje je gnalo valove. Ob 8. uri smo zagledali Viš; v napadnem okljuku proti otoku jadraje smo zavoljo še zmiraj oblačnega vremena še le proti 10. uri zagledali sovražnikovo brodovje. Tikama nad otokom je stalo na boj pripravljeno, kajti italijanski vohuni (spionji) so mu iz Istre o pravem času glas dali, da smo mi od Fasane odrinili. Naštili smo italijanskega brodovja 23 ladij, med katerimi gotovo najmanj 11, morebiti pa celo 14 oklepnice, in med temi najnovejšega na Angležkem narejenega velikana »Affondatore« (to je potapljalca, ker potaplja druge ladje), ki ga Italijani »Strašnega« zovejo in po 3 do 6 centov težke bombe meče. »E v o n a b o j!« — bilo nam je prvo znamenje, in zdajci se pomikujete naše in sovražnikove ladje čedalje bliže, na čelu vsakemu brodovju je bila admiralova ladja, in v tem hipu smo bili le za streljaj saksebi, — vse omolkne; čujejo se le nekteri strašni klici! Iz blizo 50 dimnikov pa se valijo strašni oblaki črnega dima proti nebu, da je obzor temen krog in krog. — 50 minut čez 10. uro vstrelil sovražnik prvokrat iz admiralove ladje, in brž sledi strel za strelom. Mi pa smo še zmiraj mirovali in v napadnem okljuku krmili proti sovražniku. Ko smo dospeli daljavo, od ktere strel gotovo zadene, nam doide znamenje: »Prime the vraga!«, in zdaj začne se bor; krogle žvižgajo, bombe grmijo, tak je vojni roj, da ne dá se popisati; ne vidi se drugoga kot dim smodnika in oglja, vmes pa se topovske strele bliskajo. In že po malo minutah se nam razpne znamenje: »V dno prederite vraga!« Zdajci pa se z vso silo in strašno hitrostjo (13 morskih milj v eni uri) zaletimo na sovražne ladje, prederemo njegovo vrstvo in zdaj na levo zdaj na desno po vsej širjavi streljaje delamo veliko škodo vrazjemu brodovju. Zaženemo se na admiralovo ladjo, al neka oklepnic nam zastavi pot; skušamo jo pogrezniti; trčimo skup, pa odletimo saksebi in zadene mo sovražnika le v zadnji del, vendar tako dobro, da mu polomimo več plošč na železni oklepnici, in to ga primora, da hitro beži. V tem boji dobimo prvo znamenje zmage: trobojno zastavo italijansko (belo-zeleno-ru-dečo), ktero so mimogrede naši mornarji strgeli s fregate. Vsa razkačena je dirjala naša admiralova ladja naprej; v tem hipu pa se zaletli druga sovražna v nas pod desnim okljukom tako-le: > ; grozovita je bila zdaj nevarnost; sovražnik nas je hotel v dno potopiti, mi pa njega; ali on ali mi — to je bila zdaj pravda. Strašno se zaletimo skup — grozen tresk na tresk; vse pada v ladiji na tla, veliko se jih rani —

mi smo sovražnikovo ladjo v bok (Bauch) zadeli; kakor dva elastična balona odskočite ladiji druga od druge. Sovražnikova ladja nam le za trenutek pokaže vrto stran s polomljenimi oklepnimi ploščami, se nagne na levo (backbord) proti nam, tako, da so na desni strani (steuerbord-seits) pripeti čolni se prekucnili. Strašno vpilje! pri strelnih linah na desni strani se prikažejo črne glave — in v m a n j k o t v d v e h m i n u t a h potem, ko smo vkup trčili, ni bilo ne sledu ne tiru več od ene največih in najkrasnejših dveh oklepnih italijanskih ladij, ktere moč je bila tolika kot moč 1000 kónj, in ki je imela 700 vojakov — ladja »Re d' Italia« (italijanski kralj) imenovana, utonila je! Le lesovje in kakih 200 mornarjev je plavalo po morji ter vpilo po pomoči in rešitvi. Admiral ji ukaže, naj brž čoln denemo na morje; al v tem hipu pridrvite dve sovražni ladiji na nas. Naprej z vso silo smo zopet na desno in levo oženi metaje udarili na trej oklepno fregato, vendar je nismo mogli utopiti, kajti na okljuku (Winkel), pod kterim se vojna ladja zaleti v ladjo, je vse ležeče. Ker so se tudi vse naše druge ladje borile z sovražnikom in so storile kar koli je bilo mogoče, je bilo s silnim zaletom našim sovražnikom brodovje vse zmešano, njegova vrsta popolnoma predria in brodovje deloma ločeno; al kmalu se združi na mestu, kjer smo mi pred začetkom bite bili, mi pa smo se pomaknili na njih mesto kraj morja. Prekrenivši predno stran hotli smo zopet napasti sovražnika, al ker ste mu dve ladiji goreli, se je umaknil, in po sila grozni bitvi, ki je trajala poldruugo uro, je nastopil počitek. Proti dvema popoldne je, kakor je bilo videti, sovražnik hotel se nekoliko maščevati nad nami; poslal nam je »Affondatore« naproti, ki je po 2 do 3 cente težke bombe metal; brž ko ne je mislil, da smo veliko zgubo trpeli in smo zato poparjeni. Ko pa vidi, da se brodovje naše brž vzdigne in mu gré naproti, se vrne z vsemi svojimi ladjami ter gré proti otoku sv. Andreja. — 20 minut čez 3. uro popoldne smo še zmiraj pazili, kako se je sovražnikovo brodovje nazaj pomikalo. In zdaj se nam prikaže drugo grozovito dogodka. Kakih 6 morskih milj daleč od nas se mahoma vzdigne dimno valovje proti nebu; kmalu potem slišimo pok na pok, in oklepna fregata »Principe Carignano«, ktero so dopolne naše granate razgale, se je razpršila v zrak! In zmiraj dalje in dalje se je pomikalo italijansko brodovje proti jugozahodu, mi pa smo priplavali v ladjostajo v Vis (kjer je posadka hrabrih graničanov Ličanov) z neskončnim veseljem od ondašnjih prebivalcev (okoli 6000) sprejeti in kjot rešitelji slovesno pozdravljeni.

Smrt so storili na naših ladjah: poveljnik oklepnice »Drache« kapitan baron Moll, poveljnik fregate »Novare« kapitan Erik of Klint, zastavnik Proch in še kakih 30 vojakov; kakih 70 do 80 je bilo ranjenih, večidel lahko ranjenih. Med našimi ladjami je linijska ladja »Kaiser« največ trpela; tri sovražne oklepnic so jo naenkrat napadle, in kmalu bi jo bile z vsemi 900 možmi pogreznile na dno morja. Tudi ostale ladje so precej trpele, vendar nobena ni bila tako poškodovana, da ne bi bila za vojsko pripravna; v 14 dneh se morejo vse do dobrega popraviti.

Italijanom pa smo že na bojišču ubili gotovo 150 mož, in zgubili so dve najlepši oklepnih fregat. Visanje so nam 21. julija pripovedovali, da se je ob 11. uri ponoči Lahonom v sredi morja še ena ladja razletela; to je morala tista biti, ktera je od nas zapaljena pobegnila iz bojišča.

Ponoči je tudi 16 mož iz ladje »Re d' Italia«, katero smo v dno potopili, priplavalo na kopno (suho). Le sami ti so si življenje oteli (pijavali so neki 19 ur v eno mor po morji). Povedali so, da se je admiral italijanskega brodovja Persano le pol ure pred potopom svoje ladje podal na drugo ladjo; sin njegov pa je ostal in z vsemi družini utonil, in da tudi vojna kasa s 7 milijoni frankov je bila v potopljeni ladiji. Ako se tej zgubi prišteva še škoda potopljenih dveh fregat z 2 milijonoma gold, in z ostalo drugo škodo, se vidi, da smo sovražniku s to zmagavo vsekali tudi veliko denarno rano.

Vojaki, ki so bili priča, so mi v Visu pripovedovali, da so kmetje v Visu, ko so videli, da se naše ladje proti sovražniku pomikajo, na neki griček prisopli, kamor se je bila Viška posadka umaknila; tu so na kolena padli in z povzdignjenimi rokami Boga milosti prosili za nas, kterih nas je bilo veliko manj kakor sovražnika.

21. julija popoldne je bil v Visu pogreb mrljih; na večer smo zapustili Vis in danes zvečer smo zopet bili v Fasani.

Mnogo bi vam imel še povedati, al mudri se, da to pisemce oddam. Le to še rečem, da je brodovje naše ta dan čuda čuda veliko dovršilo, in ta pot za osobito avstrijske in še posebej za jugoslovanske interese. Mi smo gospodarji sinje Adrije; Italijana menda ne bode več, zato tisočern živio in slava našem Tegethoffu!

Na morji 22. julija 1866.

Umekov G.

Slavije druge zmage pri Kustoci.

Vojvodina Kranjska in Ljubijana se klanjata Radeckemu.

Kdo Slovencev ne pozna Kustoce? Kustoca je vas v italijanski provinci Veroni. Leži na levem bregu Tiona v okraju Villafranca. Vabljivih pokrajinskih čarov nikakor nima. S strategičnega stališča se pa izvrstno prilaga kot bojišče. Kustoco najdemo dvakrat v zgodovini in obakrat je ostala vojna sreča zvesta habsburški hiši. 25. julija 1848. je izvojeval Radecki nad lombardskim kraljem Karlom Albertom odločilno zmago in druga sijajna zmaga je ona, ki jo je pred 50 leti (dne 24. junija 1866) izvojeval nadvojvoda Albrecht. Duh, ki je dvakrat vodil naše vojake v Italijo, ta duh tudi danes prešinja sinove naših pokrajin. Stari Radeckijev duh je zopet živ — tretjič gre, da končno temeljito napravi konec laški predrznosti. V središču Slovenije je danes Radeckijev spomenik v »Zvezdi« pa tudi oni pod Tivolijem lepo okrašen. Ljubljana se klanja spominu Radeckega in se oživlja ob njegovem duhu, ki jo rešuje tujčevega jarma. Naši vodniki, cesarska in slovenska trobojnica plapolata danes ob Radeckijevem spomeniku, ob katerem ležita venca vojvodine Kranjske (lovor in lipa) in ljubljanske mestne občine. Kratek, a pomemben je napis na vencu vojvodine Kranjske. Izraža samo triletnice:

1848. — 1866. — 1916.!

Junak iz Šiške pri Kustoci.

Predmojster Ivan Kuzmič od 8funtne pešbaterije št. 10 topniškega polka princ Luitpold št. 7 je v posebni meri pokazal neomajno vztrajnost pri obstreljevanju Monte Croce v bitki pri Kustoci dne 24. junija 1866. Vsak njegov strel je zadel. Ko je votel sovražni izstrel med naravnanim topa odbil desno lafetno kolo ter je zračni pritisk in iverje vrglo Kuzmiča na tla, se je le-ta, dasi ožgan in ranjen ter ves krvav po obrazu in rokah, kmalu zopet zavedel in se iznova lotil svoje službe, katero je vršil z največjo natančnostjo še osem ur do konca bitke. Srebrna hrabrostna svetinja I. razreda mu je bila plačilo za tako zgledno zvestobo v dolžnostih in neomajno vztrajnost. Kuzmič je bil doma iz Šiške.

Vojska z Italijo.

Odbiti laški napadi pri Mrzlem vrhu. - Naši zasedli več visokih vrhov na Ortlerju. Letalski napad na Benetke in Tržič.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 23. junija. Uradno se razglša: **Boj s topovi v severnem odseku Doberdobske planote je bil včeraj od časa do časa zelo živahen.**

Odbili smo ponovne napade sovražne pehote na našo postojanko južnovzhodno od Mrzlega vrha.

V odseku Plöcken so se pričeli danes jutraj živahni boji s topovi.

Izjalovil se je na bojni črti v Dolomitih zopetni napad Italijanov na Croda del Ancona.

Ista usoda je zadelo sovražne napade iz prostora pri Primolano.

Naše čete so zasedle več visokih vrhov na Ortlerju ob meji.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Dogodki na morju.

Skupina pomorskih letal je meta 22. t. m. zvečer uspešno bombe na sovražne postojanke pri Tržiču. Skupina pomorskih letal je napadla 23. t. m. jutraj Benetke. S težkimi bombami smo večkrat zadeli in povzročili močne požare v utrdbah Nicolo in Alberoni, v plinarni, posebno pa v arsenalu. Letala so obstreljevali živahno, a brezuspešno in so se nepoškodovana vrnila.

Poveljstvo morščice.

× × ×

Na italijanski fronti se nekaj dni odigravajo v okolici Plöckena boji, ki izvirajo iz naše inicijative. V operacijskem prostoru med Brento in Adizo, kjer sovražnik zmanjka poizkusa, da bi nam pred kratkim osvojene postojanke zopet iztrgal, se ni nič izpremenilo.

Zdi se, da se pripravljajo novi napadi na našo soško bojno črto.

Odmor na bojišču pri Gorici.

Goriško, 22. junija 1916.

Na bojišču pri Gorici je zavladal po zadnjih ljutih brezuspešnih italijanskih sunkih posebno na doberdobski planoti

Goriško pismo.

Gorica, 19. jun. 1916.

Včerajšnja nedelja, 18. junij, je torej šla naprej. Sedaj že smem povedati, da so se nekateri Goričani zelo bali, kakor da ima včerajšnji dan primesti nad Gorico nekaj groznega. Ne vem, iz kakega vira je bilo prišlo med ljudi neko prerokovanje, da so Lahi sklenili na 18. junija bombardirati mesto. No, k sreči ljudje ne dajo več mnogo na take prazne govorice in so po večini že toliko pametni, da jim ne gre v glavo, kako bi mogli Lahi biti celo tako neumni, da bodo svoje načrte kedaj mislilo streljati na mesto razbojnavali nam. Nekateri pa so bili vendar v skrbeh, da ne bi včerajšnji 18. junij postal podoben 18. novembru l. l. No, sedaj so se oddahnili, 18. junij je šel brez bombardiranja naprej.

Pravzaprav pa smo včeraj lahko poslušali bombardiranje, pa ne pri Gorici ampak bolj južno. Pričelo je tako ob polsedmih zvečer. Zdelo se je, da je to naš »Trommelfeuer«. Bobnelo in grmelo je zdržema, da se je še v mestu rozdevalo, da se trese zemlja pod nogami. Najbrže so naši kanoni temeljito razbijali laške pozicije — upajmo, da so jih tudi dobro razbili, ker kanonada je bila res grozna, da je ni bilo nič kaj prijetno poslušati. Trajala je nepretrgoma cel večer in dalje v noč.

Popolnoma »prosto« pa tudi mesto ni preživelo včerajšnjega dne. Proti večeru je padlo več izstrelkov v južni del. V ulici Luigia je granata zahtevala svoje žrtve — 2 mrtveca, 3 ranjeni.

Čez noč smo dobili dež, ki ga letos nimamo premalo. Zjutraj šle je zdelo, da se nazaj zvedri a sedaj ob 10. predpoldne je tak naliv in taka tema, da brez luči ni mogoče pisati. Še kanoni molčijo, zato pa so parkrat prav pošteno zaropotali nebeški topovi. Treščilo je večkrat, tako da se je vse potreslo. Te dni je šel g. vladni komisar Conte Dandini na daljši dopust. Želimo mu vsi, da bi imel prijeten počitek, zaslužil si ga je pošteno. Kaj se pravi biti vladni komisar v Gorici, nepretrgoma več ko eno leto, ob teh razmerah, pod granatami in vsemogočimi težkočami, to več samo grof Dandini! Njegovo neumorno delo, njegova očetovska skrb za uboge Goričane v teh težkih, groznih časih so neprecenljive in nepoplačljive. Če kdo, zasluži on polno priznanje in hvaležnost vsega mesta. Bog daj, da se odpočit vrne na svoje mesto nadaljevati svoje blagotno delo za ubogo Gorico!

Zlagano laško poročilo.

Dunaj, 22. junija. (K. u.) Iz vojnega tiskovnega stana: Italijansko uradno poročilo 16. t. m. trdi, da so napadle ponoči 15. t. m. z naše strani strašne sile italijanske postojanke pri Seravalla in Zoni Zugna, ki da so jih zapodili v beg in jih z ognjem topov preganjali. Nasproti navedenemu poročilu pribijemo, da se z naše strani tam sploh ni napadlo; proti sovražnim postojankam so napredovale le posamezne, male patrulje. Trditev, da so odbili naše sile, je zlagana.

Laška protiofenziva.

Lugano. Kralj Viktor Emanuel se je podal v ponedeljek na bojišče. Iz tega se sklepa, da se prične v kratkem protiofenziva proti Avstriji tako ob Soči kakor tudi v Tonale.

Izdajstvo Salandra.

Bern, 23. junija. (Kor. u.) Da je bila Italija že takoj v začetku svetovne vojske sovražna svoji takratni zaveznici (Avstriji), priznava Hervé v svojem listu »La Victoire« z dne 13. t. m. v članku o padcu Salandra. Hervé piše: Salandra uživa v Franciji velike simpatije. Nikdar ne bomo pozabili, da nam je takoj od prve ure vojske brez obotavljanja glede na nevtralityto dal taka zagotovila, da smo lahko v polnem miru prepeljali svojo armado iz Alžira na Francosko in skoro istočasno mogli poslati svojo alpsko armado od italijanske meje v Alzacijo.

Italijanski ministrski svet.

Curih, 23. junija. Včerajšnji ministrski svet se je zopet pečal z gospodarskimi vprašanji. Predvsem je šlo, kako

naj preskrbe Italijo pravočasno z nedragim premogom in o nastopu proti navijanju cen in kako naj se zagotovi splošnosti žetev, ki je skoraj normalna. Odobrili so tudi poročilo zunanjega ministra o mednarodnem položaju in o nastopu proti Grški.

Izpremembe v italijanski diplomaciji.

Rim. (Kor. ur.) »Agenzia Stefani«: Sedanji agent Serra je imenovan za poslanika v Lizboni, sedanji poslanik v Pekinu, prof. Carlo Sforza, je imenovan za poslanika v Srbiji.

Vojska z Rusi.

Linsingenove čete poliskajo Ruse nazaj.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 23. junija. Uradno se razglša: **V dolini Čeremošč napredujejo Rusi proti Kutju. Sicer se položaj v Bukovini in v vzhodni Galiciji ni izpremenil.**

Sovražnik je včeraj mnogokrat ljuto napadel naše postojanke južovzhodno in severno od Radzivilova. Povsod smo ga odbili.

Bojne sile, ki se bore pod poveljstvom generala pl. Linsingena, so zopet poliskale Ruse nazaj severovzhodno od Gorohova in vzhodno od Lokačev. Pri Lokačih so privedle naše čete nad 400 ujetnikov in 4 strojne puške.

V odseku Stochod—Stir se je izjalovilo več močnih protinapadov sovražnika. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 23. junija. Veliki glavni stan: **Vojna skupina maršala pl. Hindenburga.**

Povodom kratkega sunka pri Berezini (vzhodno od Bogdanova) smo ujeli 45 mož in zaplenili 2 strojni puški in 2 revolverška topa.

Vojna skupina maršala princa Leopolda Bavarskega.

Severnovzhodno od Ozaričega proti postojanki ob prekopu napreduječe slabše sovražne oddelke smo krvavo odbili.

Vojna skupina generala pl. Linsingena.

Kljub večkratnim protisunkom sovražnika so napredovali naši napadi zahodno in južozahodno od Lucka.

Na bojni črti pred cesto Berestičko—Brody smo izlahka odbili ruske napade. O armadi generala grofa pl. Bothmerja nič novega.

Vrhovno vojno vodstvo.

× × ×

Položaj na bojišču v Voliniji se tudi včeraj ni znatno izpremenil. Sovražnik neprestano pošilja v boj nove sile, tako da morejo naši le počasi napredovati.

Po splošnem položaju je bilo pač pričakovati, da bodo Rusi svoje začasno prekinjene napade na gališki fronti zopet pričeli. Ljuti boji pri Radzivilovu naj »prodiranje proti Lvovu«, katero se v ruskih uradnih poročilih omenja, pojem ko se iz Volinije ni posrečilo, omogočijo iz drugega odseka; zdi se pa, da je rusko vojno vodstvo, čeprav tega noče priznati, prepričano, da tudi sunek iz prostora pri Radzivilovu ne bo dovedel do zaželjenega uspeha.

V južni Bukovini je rusko prodiranje pri Gurahumori ustavljeno. Kot uvod podjetelj proti zahodu je smatrati napad ruskih čet proti Kutju.

RUSI V SUCZAWI.

Bukarešt. Dne 21. junija opoldne je preletelo neko rusko letalo mesto. Kmalu na to se je čul iz smeri pri Kapui močan ogenj s topov. Ob 1. uri popoldne je prikoralak v Suczawo oddelek 50 mož z 2 časnikoma; sprejel jih je mestni zastop pod vodstvom rusinske duhovščine; mesto so izročili Rusom. Vse trgovine so bile zaprte, ker je večina trgovcev pobegnila. Ob 5. uri popoldne je del Rusov zopet odkorakal.

O RUSKI SKUPINI KOLEDIN.

Stockholm. Po uradnih poročilih je izgubila ruska skupina Koledin v prvih 8 dneh bojev 1500 višjih častnikov, kar znači, da je izgubila okroglo 70.000 mož. Med prebivalstvom pokrajin, ki so jih zapustili Avstrijci, se splošno sodi, da se bodo kmalu zopet vrnil.

RUSKA OFENZIVA PROTI HINDENBURGU?

Bern, 23. junija. »Echo de Pariz« izve, da vrše Rusi pri Dvinskem velike artiljeristične priprave. Sodijo, da bodo v bližnjih dneh z velikimi silami pričeli ofenzivo proti Hindenburgovi armadi.

VOJNI SVET V RUSKEM GLAVNEM STANU.

Krakov, 23. junija. »Nova Reforma« poroča, da se bo v torek v ruskem glavnem stanu pod predsedstvom carja

Italija in Nemčija.

Lugano, 22. junija. Trgovski atašej italijanskega poslanstva v Parizu gr. Sardin je rekel pariškemu dopisniku »Stampe«, da je pariška gospodarska konferenca pripravila pot za stoletno alijanco. Za Italijo je najvažnejše, da neha vsaka gospodarska vez med Italijo in Nemčijo. Salandra je hotel razrušiti pogodbo z Nemčijo, sedaj po pariški konferenci je te pogodbe konec, Italija je prosta vseh obvez nasproti osrednji-ma silama in novih pogodb tudi ne more več sklepati.

vršil vojni svet, katerega se bodo udeležili armadni poveljniki cele ruske bojne črte od Rige do Besarabije. Tudi ruskemu višjemu armadnemu poveljstvu prideljeni francoski in angleški generali bodo navzoči.

BUKOVINSKI BEGUNCI.

Budimpešta. »Az Est« javlja iz Kološa 22. t. m.: Sinoči so došli iz Bukovine železničarji, ki so se pripeljali s posebnimi vlaki. Vožnjo so nadaljevali, ko jih je z vsem najpotrebnejšim prekrbel odbor, katerem načeljuje grof Edmund Bethlen. Potujejo že neprestano od ponedeljka. Iz Ickani do Palanke so se peljali skozi Rumunijo. Na prvi rumunski postaji jih je čakala velika množica, ki jim je postregla z živili, vinom itd.; dobil je tudi vsak steklenico mleka. Tako so jim postregli tudi na ostalih rumunskih postajah. — Iz Bukarešta poroča »Az Est« 22. t. m.: Begunci iz Bukovine dohajajo v Rumunijo. Pripovedujejo, da so se Črnovice z južno Bukovino izpraznile v popolnem redu. Prebivalci so lahko vzeli seboj najdragocenejšje jim reči; deloma so se zbirali v Suczavi; odtam so se podali v rumunski kraj Burdujeni. Rumunska vlada je zelo dobrohotno postopala z njimi in jim je pomagala s svetom in v dejanju. Večina beguncev je potovala čez Rumunijo v ogrsko obmejno postajo Gimes. Rumunska vlada je dala beguncem posebne vlake na razpolago. V Rumuniji so se ustanovili pomožni odbori beguncem na pomoč.

BOLGARSKA SODBA O NASTOPU RUSIJE.

Sofija. Ugledni vojaški kritiki piše v »Kambani«: Ruskega prodiranja se najbrže udeležuje večji del ruske vojske, najmanj 1,800.000 mož. To so zadnje naizbranejšje sile ruske vojske. Splošno se sodi, da zdaj ne poizkušajo le maščevati svoje poraze, marveč da je to tudi zadnji vojaški poizkus Rusije. Ko se izjalovi, se bodo razmere materialno in moralno izpremenile zelo neugodno za Ruse. Širokopoteznega napada v tako velikem obsegu seveda ni mogoče odbiti v nekaterih dneh, potrebni so zato tedni. Zavezniki niso poraženi, ker so se začasno umaknili, njih glavne rezerve namenjene za veliki udarec ne morejo namreč prej nastavit, predno se ne spozna glavna smer ruskega sunka.

ANGLEŽI O BOJIB Z RUSI.

Amsterdam, 22. junija. (Kor. ur.) Listi splošno dvomijo o poročilu Reuterja iz Petrograda, češ da so Rusi predrli v Bukovini. Opozarjajo, da bi bili Rusi uradno poročali, ako bi bil general Brusilov predril avstrijsko bojno črto. »Nieuve Courant« pravi o ruski ofenzivi, da kakor vse kaže, se je Rusom izmuzala iz rok njih ofenziva v Voliniji. Nemci in Avstrijci izvajajo besne protinapade in zadržujejo prodiranje Rusov.

Kodanj. Poročevalec »Timesa« v ruskem glavnem stanu poroča svojemur listu, da zbirata osrednji velesili svoje čete severno od Lvova in da kljub vsem napadom Rusov držiti zelo močno utrjeno črto Vladimir Volinski-Sokal-Stojanov. V tem delu bojne črte je sovražnik zelo močan in se pričakuje največji odpor.

KAKO NASTANE RUSKO VOJNO POROČILO.

Berlin, 23. junija. »Kreuzzeitung« izve iz dobro poučene strani o načinu, kako nastane rusko generalštabno poročilo, sledeče: V ruskem glavnem stanu, ki je sedaj nastanjen v nekem mestecu zahodno od Kišineva, izdelujejo uradno poročilo poleg več višjih častnikov tudi uradniki zunanjega urada, na čelu njim državni tajni svetnik Palen. Ti urede z bojišča došla poročila in jih nato pošljejo velikemu generalnemu štabu v Petrograd. Od tam gre poročilo na zunanji urad in na notranje ministrstvo. Obe oblasti še enkrat preiskusita poročilo z ozirom na učinek na rusko ljudstvo, na zaveznike in nevtralece, šele potem se poročilo lahko objavi. V glavnem pa državni svetnik Pa-

len preskrbi olupanje poročila. Če ruska vlada za notranjo in zunanjo politaiko potrebuje zmag, napravijo je že v glavnem stanju, pogosto, ne da bi o tem poveljujoči generali kaj vedeli. Tu di število ujetnikov se tu določi, potem se v Petrogradu še povisa, če je to za ljudsko razpoloženje potrebno.

PREDZGODOVINA RUSKEGA NAPADA.

Bukarešt. Sotrudniku lista »Dreptate« je izjavil visoki častnik rumunskega generalnega štaba o napadu Rusov: Rumunskemu generalnemu štabu je bilo znano, da so nameravali Rusi napasti z vso silo šele meseca septembra. Na pritisk francoske in italijanske vlade so morali Rusi nastopiti že zdaj; da si preosnovne ruske armade še niso končali. Posebno skrbi ruski štab, ker zelo manjka častnikov. Rusija je zato zahtevala, naj ji pošljejo častnike Angleži, Francozi in Japonci, ki so prišli že maja in se udeležujejo bojev. O uspehu ofenzive sodi štabni častnik skeptično. Rekel je, da bodo ustavili Rusi svoje prodiranje najkasneje junija in jo bodo nadaljevali zopet septembra, ko prične četverospozazum svoj skupni, glavni napad.

VELIKE ANGLEŠKE POŠILJATVE ČET NA MURMANSKO OBAL.

Berlin. Poročevalec »Vossischer Ztg.« v Kristianiji javlja o velikih transportih angleških čet na Murmansko obal (Severno ledeno morje). Peljali so se z 21. parniki; 13 parnikov je vozilo izključno vojake, večinoma konjenico, 8 pa ogromne množine vojnega materiala, posebno velike motorne topove, material za zgradbo mostov in avtomobile.

SLABO AMERIŠKO BLAGO.

Kodanj. »Novoe Vremja« javlja; da so ruski vojaški krogi zelo nezadovoljni z ameriški dobavami, posebno puške niso nič vredne. Večkrat se puške izrabijo že po 300 streljih, ker so iz manj vrednega jekla. Slaba oprema zelo zmanjšuje bojno sposobnost ruske vojske; manj vredno je tudi ameriško strelivo.

POTOP RUSKEGA PARNIKA

»MERKUR«.

Petrograd, 22. junija. (Kor. ur.) O izgubi parnika »Merkur« poroča veliki generalni štab: Parnik se je vozil iz Odese v Herzon. Na krovu se je nahajalo približno 800 oseb, med njimi veliko dijakov in učencev raznih šol, ki so se peljali na počitnice. 20 vrst od Odese, dve milj od obali, je zadel parnik na mino, ki je popolnoma zrušila sprednji del ladje. Parnik se je potopil v petih minutah; v morje izpušeni čolni so se prekucnili.

Berlin. Večji del potnikov parnika »Merkur« je utonil, ker mu ni prihitela na pomoč v bližini se nahajajoča bojna ladja »Potemkin«, ki se je bala podvodnih čolnov.

Dogodki na Balkanu.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 23. junija. Uradno se razglša: Ob spodnji Vojuzi prasko. Položaj nezupremenjen.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Velika akcija italijanskega brodovja pri Valoni.

Bukarešt, 23. junija. »Agence Havas« poroča: Italijansko brodovje pričena pri Valoni veliko akcijo. Več večjih bojnih ladij in prevoznih parnikov vozi v Valono municijo in ojačenja. Kakor hitro bo ententa pričela svojo splošno ofenzivo, bodo nastopili tudi Italijani pri Valoni.

Trdnjava Dragotin zasedena.

Sofija. »Mir« javlja iz glavnega stana: Bolgarske in nemške čete, ki so zasedle utrdbo Rupel, so nadaljevale svoje operacije in zasedle trdnjavo Dragotin.

Izredno zasedanje sobranja.

Sofija, 23. junija. (Kor. ur.) »Agence Bulgare«. Sobranje je sklicano 28. t. m. na izredno zasedanje.

Ruski nasvet Rumuniji.

Bukarešt, 23. junija. Poročevalec »Ruskoga Slova« piše v novo ustanovljenem glasilu rusofilov »Gazeta«: Rusija ni več tako neumna, da bi začela novo ofenzivo proti Karpatom, ker z zmago ne bi dosegla niti miru niti gospodstva nad Dardanelami. Do tja vodijo čisto druge poti. Rumunija se ne sme upirati gospodstvu v Črnem morju in v Dardanelah. Za odškodnino bi dobila zemljo do črte Ruščuk Dedeagač. Drugo polovico Bolgarije bi seveda dobila velika Srbija.

Rumunski vojaški dopusti.

Bukarešt, 23. junija. Vojni minister je odredil žetvene dopuste za rezerviste. Začno se 23. t. m.

Bolgarski odgovor Sazonovu.

Sofija, 22. junija. (Kor. urad.) Vladno glasilo »Narodni prava« piše o Sazonovi izjavi v »Journalu des Balkans«. Sazonov je rekel, da si je Bolgarija sama izvolila svojo usodo, pretrgala je s svojo preteklostjo in odprla prepad med seboj in Rusijo. Bolgarija je bila izdajalec, Judežu ne bo odpuščeno. — »Narodni prava« pravijo: Bolgarski narod vé vse. Zadostno je poudčen, da vé, da mora z zaničevanjem kaznovati tiste, ki so iz bregov Neve Evrope zagnali v morje krvi in Bolgarijo prisilili, da je za svoje narodno zedinjenje že v tretljič morala v boj proti ruski poželjivosti, laži in nepoštenosti.

Novi vrhovni poveljniki srbskih čet.

Genf. »Lyoner Republicain« javlja iz Soluna, da je imenovan general Bojević za vrhovnega poveljnika srbskih sil.

Nova grška vlada.

Dunaj, 23. junija. (Kor. ur.) Nova grška vlada je sledeča: Zaimis, ministrski predsednik in zunanje zadeve; Negris, promet in začasno notranje zadeve; Calarris vojni in začasno tudi mornariški minister; Callidas, narodno gospodarstvo; Lidoreikis, nauk; Rhallis, finance; Momferato, pravosodje.

Atene, 23. junija. (Kor. ur.) Reuter poroča: Nova vlada bo popoldne prisegla. Ententini poslaniiki bodo predlagali svojim vladam, da odpravijo blokado.

Rim, 23. junija. (Kor. ur.) »Agenzia Stefani« poroča iz Aten: Ko je kralj Zaimisu poveril sestavo nove vlade, je Zaimis šel na francosko poslaništvo, kjer so bili zbrani poslaniiki Francije, Anglije, Rusije in Italije in jim je sporočil, da odslaj on vodi vlado in da note zavezniških vlad sprejme v celoti in v vsakem oziru. Ker je grška vlada sprejela vse zahteve, je ententino brodovje odplulo izpred Pireja. Nova vlada bo razpustila zbornico, razpisala volitve, izvršila demobilizacijo in vse druge zahteve. Po celi deželi vlada popoln mir. »Agence d' Athenes« poroča: Nova vlada bo poslovno ministrstvo. Vest o Zaimisovem predsedstvu se je naglo razširila po Atenah in je povzročila veliko pomirjenje, ker jamči, da se bo položaj takoj izboljšal.

Od druge strani poročajo listi, da bodo nove volitve v kakih dveh mesecih. Večino bo gotovo dobil Venizelos. Kriza bo tedaj na visku, ko se bo kralj moral odločiti, ali poveri vlado Venizelosu.

Italijanski glasovi o bodoči politiki Grške.

Lugano, 23. junija. (K. u.) »Corriere della Sera« kaže živahno veselje nad grško popustljivostjo, ki je po njegovem mnenju prinaša tudi padec načelnika generalnega štaba Dusmanisa. Osrednji sili Grške sedaj ne bosta mogli rabiti za svoje orodje in dežela se ne more več upirati volji entente. Pač pa ima list pomisleke, ali ne bo morda zavlačevala in zapletala, ko je s popustljivostjo dosegla odpravo blokade. Tudi »Tribuna« ni še zadovoljna. »Idea Nazionale« piše čisto neprikrito o interesih, katere naj Italija ne zamudi v teh ugodnih okoliščinah v Adriji, na Balkanu, v vzhodnem delu Sredozemskega morja in v Mali Aziji. »Secolo« je zelo zadovoljen z nastopom proti Grški, pač pa skuša s hladnimi besedami podčrtati nečno obzirnost italijanskega postopanja. Tudi »Avanti« pravi, da se hoče baviti z moralčno stranjo tega vprašanja in opozarja, kako čudno se je v grškem slučaju uporabilo pravo narodnosti, zatiranje militarizma, samostojnost in neodtakljivost malih držav, za kar Italija in njene zaveznice vodijo vojno, kakor to same trdijo.

Druga balkanska vojna.

Sofija, 22. junija. (K. u.) Oficijozna »Nar. Pr.« prinašajo faksimile pisma ruskega poslanika Hartwiga Pašiču dne 26. maja 1913. Hartwig nujno odsvetuje, da naj Srbija opusti nameravano aneksijo Macedonije, da tako vsa odgovornost za bratomorno vojsko med Bolgarijo in Srbijo pade na Bolgarijo. Srbija naj le vedno zahteva revizijo zavezniške pogodbe. Če Bolgarija hoče, pa naj stori odločilen korak in nosi vso odgovornost. »Narodni Prava« pristavljajo: Sedaj je jasno, kdo je hujskal Srbijo proti Bolgariji in kdo je Bolgariji privoščil katastrofo. List konča: »Ta Bolgarija je danes ponosna, ker je dosegla svoje ideale. Vsi, ki so ji hoteli izkopati grob, so dobili zasluženo kazen. Pašič je daleč od Srbije, Macedonija je Bolgarska in Rusija je udarjena. Ta faksimile bo pač marsikateremu rusofilu odprl oči.

Turčija v vojski.

Turško uradno poročilo.

Boji v južni Perziji. — Rusi premagani v boju severno od reke Coruh.

Carigrad, 23. junija. Turški glavni stan:

Iraško bojišče: Nič posebnega. Naše čete, katerim je naročeno, da naj očistijo od sovražnika južno Perzijo, so 21. t. m. besno napadle Ruse, ki so se utrdili na obeh straneh 1500 m visoke gore. Pajtak nahajajočega se prelaza. Ko so pregnale sovražnika od tam, so ga preganjale in napredovale do kraja Lemel (15 km vzhodno od prelaza). Sodiijo, da je imel sovražnik pri obrambi prelaza precejšnje izgube.

Kavkaško bojišče: Na desnem krilu in v središču nobenih posebnih dogodkov. Na levem krilu so se polastile naše čete severno od reke Coruh 22. t. m. zjutraj po napadih z bajoneti, večjega dela ruskih opiralšč, ki so se raztezala na gorovju 2000 m presegaajoče višine, ki jo je sovražnik močno utrdil in je nekaj časa tam živahno nastopal. Naše postojanke smo tako izboljšali tudi v tem odseku. V boju, ki je trajal do večera, so napeli Rusi močno svoje sile, da zopet vzamejo izgubljene postojanke, a smo jih vselej odbili; njih izgube so strašne. Ujeli smo tu 500 mož, med njimi 5 častnikov in zaplenili 2 strojni puške, veliko šotorov, vojnega orođa in živil.

× × ×

2 bojni ladji zasidrani pred Dardanelami je pregnalo naše topništvo. Naše letalo je napadlo 22. t. m. zjutraj 2 sovražni letali, ki sta preleteli zaliv Sarros; zasledovalo ju je do Imbra. Ogenj našega topništva je pregnal sovražni monitor, ki se je približeval Foči.

Angleški lordi o Mezopotamiji.

Amsterdam. V zgornji zbornici je vprašal lord Middleton na seji v sredo, če je izgotovljeno poročilo o Mezopotamiji in če ga bodo objavili. Islington ga je tolažil in povedal, da sestavlja veliki štab poročilo. Middleton se ni zadovoljil in je opozarjal, da dohajajoča poročila zelo vznemirjajo duhove. Govori se, da tiste osebe, ki naj bi preskrbovale čete, niso bile svoji nalogi kos. V takih razmerah ni umestna razprava, marveč uvesti se mora natančna preiskava.

Boji na zahodu.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 23. junija. Veliki glavni stan: Preprečil se je vzhodno od Yperna sovražni napadalni poizkus.

Ujele so nekaj dvanajstoric sovražnikov in zaplenile več strojnih pušk nemške poizvedovalne čete med drugim pri Lihons, Lassigny in pri selu Maison de Champagne (severnozahodno od Massiges).

Odbili smo tri francoske napade na naše zahodno od utrdb Vaux vzete jarke. Ujeli smo tu 21. junija 24 častnikov in 400 mož.

Sovražni letalci so napadli včeraj Karlsruhe in Mühlheim na Badenskem. Obazlujeemo vrsto žrtev meščanskega prebivalstva; znatna vojaška škoda v teh krajih ni mogoča in se ni zadala. Napadalcii so izgubili štiri letala. Po eno letalo se je moralo izkrcati med povratno vožnjo pri Nieder-Lauterbachu in pri Lembachu. Med ujetimi letalci se nahajata tudi dva Angleža. Drugi dve letali smo rešili v zračnem boju. Poročnik Hochndörfer je ob tej priliki premagal šestega sovražnika.

Poleg teh so naši sestrelili včeraj sovražna letala pri Ypernu, vzhodno od Hul-luch (to je peto letalo poročnika Mulzerja), pri Lancon (južno od Grandpré), pri Merxheimu (vzhodno od Gebweilerja), južnozahodno od Sennheima. Sovražnik je izgubil v celoti devet letal.

Skupine naših letal so napadle vojaške naprave v Saint Pol in sovražne tabore ter bivlišča zahodno in južno od Verduna.

Vrhovno vojno vodstvo.

Francosko uradno poročilo.

22. junija ob 3. popoldne. Naša skupina letal je preganjala sovražne letalce, ki so nameravali obstreljevati vasi v dolini Moze. Neki naš letalec je prisilil dve nemški letali, da sta morali pasti. Eno je padlo zavito v plamen pri St. Mihiel, drugo se je razbilo pri utrdbi Gentcourt. Ponoči na 22. t. m. so vrgla naša bojna letala veliko krogelj na kolodvor pri Apremont, Grand Pré, Lepsages-Romagne, Brielles in na tabore v gozdu Sonvaye in na vojaške utrdbesno od Thionville.

Ob 11. ponoči. Ogenj s težkimi topovi je trajal skrajno ljuto na obeh bregovih Moze cel dan; bil je najskrajnejše ljuto. V zelo besnem boju z ročnimi granatami smo popolnoma odbili okolo 6. zvečer pričeti napad na naše strelske jarke med višino 304 in potokom Bethincourt. Na desnem bregu smo zopet zasedli popoldne s protinapadom večji del odseka jarkov med gozdoma Fumin in Lechenois, kjer se je utrdil v pretekli noči sovražnik. Do nečuvne ljutosti se je povišalo streljanje s topovi ob 5. popoldne na severni bojni črti od utrbe Thiaumont čez gozd Vaux do Chaitre.

Na Woevre topniški boji pri vzhodju višin ob Mozi. Na ostali bojni črti precej živahno streljanje s topovi posebno v Champagni in na Mont Tetu.

Zračna vojska. Da vrnemo ponovno obstreljevanje Nemcev odprtih mest Bar-le-Duc in Luneville, so poletele naše skupine letal večkrat nad sovražno ozemlje. Ponoči na 22. t. m. so vrgli naši letalci 18 krogelj v Trier, kjer je izbruhnil velik požar. Danes je vrgla skupina 9 letalcev 40 krogelj v Karlsruhe, druga skupina 10 letalcev je napadla z bombami Mühlheim na desnem bregu Rene. Učinek se je v obeh krajih dognal. Ko so se vračali, so se zapletla naša letala v boj s Fokkerji; eno letalo smo sestrelili. Tekom dne se je moralo eno naše letalo izkrcati, ker je bilo poškodovano. Naša preganjalna letala so se tudi izkazala. Poročnik Zungesser je sestrelil svoje osmo letalo, ki je padlo pri Lamorville v naše žične ograje. Seržent Choinat je spravil do danes svoje četrto letalo na zemljo. Končno je sestrelil ogenj naših topov pri Einville severno od Luneville eno sovražno letalo.

Francoski poslanci pri Verdunu.

Genf, 23. junija. Iz Pariza poročajo, da se je 11 poslancev tajno zborujoče zbornice podalo na verdunsko bojišče.

Novo ruske čete na Francoskem.

Basel. »Baseler Nachrichten« poročajo iz Petrograda: »Ruskoje Slovo« napoveduje, da bodo na Francoskem zopet izkrcali ruske čete.

Požari v pristanišču Marseille.

Genf, 23. junija. Iz Marseille poročajo listi o velikih požarih na ladjah v pristanišču. V sredo je izbruhnil požar na francoskem parniku »Esther«; kmalu nato je uničil požar na angleškem parniku »Missouri« veliko krme. Ob 5. je pričelo goretii na tretjem parniku 800 vreč; ob 6. uri je gorelo na španskem parniku »Torre de Lore«. Parniki so deloma popolnoma zgoreli, oziroma so močno poškodovani.

Mirovne demonstracije v Parizu.

Bern, 23. junija. V Parizu so izbruhnili zadnje dni poulični nemiri; ljudje so zahtevali, naj se sklene kmalu mir. Nastopov so se udeleževali tudi vojaki, ki so se obrnili osebno na predsednika Poincaréja. Francoski listi o teh rečeh ničesar ne poročajo. Ti dogodki so morebiti v zvezi z vedno množječimi se požari v marseillskem pristanišču in ker so ustrelili nekega francoskega štabnega zdravnika na javni cesti navidezno pijani vojaki.

Francija se ne udeleži velikega skupnega napada.

Amsterdam. V Londonu se trdi, da so v tajni seji francoske zbornice rekli, da je obramba Verduna težka napaka francoskega vojnega vodstva. Poslanci so izjavljali, da se francoske izgube tako velike, da se Francija ne bo mogla več udeležiti nameravanega skupnega napada sporazuma. Pametnejše bi bilo, tako so rekli, ako bi bili izbrznili Verdun po prvih napadih, in bi bili držali zadaj ležeče črte, kar so tudi svetovali priznani voditelji armade; vojno vodstvo je pa odstavilo te voditelje. Poslanci so na to zahtevali, naj zasledujejo krivce in naj jih kaznujejo, kar je povzročilo zelo burno razpravo. Briand je končno obljubil preiskavo, a ne v smislu zbornice, češ da ne gre iskati krivcev med tistimi, ki mesece v najhujšem trpljenju zadržujejo sovražnika.

Uničena trta v Franciji.

Pariz, 23. junija. (Kor. ur.) »Matin« javlja iz Toulouse: Vinogradniki na jugu in v Languedic s strahom zasledujejo, ker grozi uničiti trto zvijač (na Vipavskem mu pravijo trjon). Boje se, da bo trta na Francoskem uničena, ker manjka pridnih rok.

Irsko vprašanje.

Belfast, 23. junija. (Kor. ur.) Reuter: Posvet nacionalistov v Ulstru je sprejel s 475 proti 265 glasovom predlogo Lloyd Georgea za začasno ureditev irskega vprašanja.

Irška vstaja.

Amsterdam, 23. junija. »Daily Telegraph« poroča, da so sedaj vse obravnave v zvezi z irsko vstajo končane. Približno 2000 ujetnikov je pregnanih. Od teh so jih veliko število izpustili.

Amsterdam. Generalu Maxwellu so se s kraljevim odlokom podelila pooblastila še ne imenovanega podkralja Irske.

Na morju.

Podvodni čolni v Sredozemskem morju.

Genf. V Toulon 22. t. m. došli parnik »Maloga« poroča, da so podvodni čolni na Sredozemskem morju potopili zadnje dni še dva laška parnika.

Berlin. Nemški podvodni čoln »U 35« je imel, kakor poroča Reuter, veliko zdravil na krovu, ki so namenjena Nemcem iz

Kameruna, katere so internirali na Špan-skem. Podvodnemu čolnu poveljuje kapitan poročnik Arnold de la Periere.

Potopljena laška jadrnica »Mario«.
Madrid, 23. junija. (Kor. ur.) »Agenzia Stefani«: Sovrazen podvodni čoln je s strelji zažgal 21. t. m. pri otoku Minorca laško jadrnico »Mario«. Posadko so rešili.

Angleške izgube na morju.
London. (Kor. ur.) V poslaniški zbornici je izjavil tajnik zbornice Mac Namara na neko vprašanje, da ni mogoče poročati v celoti o nemških izgubah v morskimi bitki pred nemško obalo, a za admiraliteto ni povoda, da izpremeni svojo 5. junija objavljeno cenitev. Med vprašanji o izgubi »Hampshire« je vprašal Dalziel, če je admiraliteta obveščena, da se je neka ladja pod inozemsko zastavo nahajala na kraju nesreče neposredno pred nesrečo »Hampshire« in če admiraliteta sumi, da je ta ladja polagala mine. Mac Namara je odgovoril, da je to čital v časopisih.

Pariška gospodarska konferenca.

Kaj pravijo Angleži?

Rotterdam, 21. junija. (Kor. ur.) »Maily Mail« in »Morning Post« sta zadovoljni s sklepi pariške konference, liberalno časopisje pa se boji načrtov za čas po vojni. »Daily Chronicle« se tolaži, češ da so ti načrti zelo nedoločni. »Daily News« pravi, da naj se sklepov preveč ne zavleče, pa tudi ne izvrši pre-naglo. Nastopa pa proti reformi tarifov, ki bi prinesla za Anglijo usodne posledice. Tudi »Daily Chronicle« pravi, da bi take odredbe imele težke posledice za nekatere entente dežele (Italija, Rusija, Op. ur.) najbolj pa bi bila udarjena Belgija. »Evening Standard« pravi: Hočemo zabraniti, da se Nemčija mirno ne bo mogla vgnezditi in razširiti.

Amerika in Mehika.

Priprave za vojsko.

Newyork, 23. junija. Carranza je odločen, da kar najhitreje povzroči vojsko. Ukazal je mobilizacijo Mehikancev in pričakuje, da mu bo šla Španjka na roko.

»Echo de Paris« izve iz Londona: Konzul Združenih držav v Veracruzu je dobil navodilo, naj se poda na krov neke ameriške bojne ladje. Ameriške koristi bo zastopal francoski konzul. V ameriških arzenalih hitro in veliko delajo. Divizija torpedovk je odplula na visoko morje. Ameriške oklopne ladje so opazili na višini Tampica, Veracruzu in drugih krajev.

London, 23. junija. »Times« poročajo iz Washingtona: Vojaške priprave napredujejo, general Funston zahteva 60.000 mož milice za obmejno službo. Proti mehikanski obali so odposlali bojne ladje. Govori se o blokadi Mehike, vendar se boje, da bo od tega imela največ škode Kanada.

Južne države ne zaupajo Uniji.

London, 23. junija. (Kor. ur.) »Times« poročajo iz Washingtona: Lansingovo noto Caranzu so v Južni Ameriki sprejeli z nezaupanjem, ker vsa znamenja kažejo, da nameravajo Zružene države izsesati Mehiko.

Nemški prostovoljci proti Mehiki.

St. Louis, 23. junija. Tu napovedujejo, da polk nemških naseljencev v St. Louisu takoj nastopi na meji Mehike, če bo potrebno. Nemci žele tako izbrsati vtis, ki ga jim podtikajo, češ da bi ne nastopili na poziv Združenih držav v vojaške službe.

Nemci v Ameriki proti očitjanju zarote.

Filadelfija, 23. junija. (Kor. urad.) Dr. Hexamer, predsednik nemško-ameriške zveze, zahteva radi očitka, da je zveza zapletena v nepostavno zaroto, naj zadevo temeljito preišče kongres.

Ameriška nota Avstriji.

Berlin. Wolff objavlja sledeče Reuterjevo poročilo iz Washingtona:

Druga nota Avstriji radi napada avstrijskega podvodnega čolna na parnik »Petrolite« zahteva, kakor se čuje, opravičbo in odškodnino. Avstrija je že na neko obvestilo prej izjavila, da je smatral poveljnik podvodnega čolna »Petrolite« za maskirano sovražno ladjo in da je kapitan parnika prostovoljno dobavil blago podvodnemu čolnu. Državnem oddelku je pa poročal kapitan, da so ustavili parnik z granatami in ga prisilili, da je moral dobiti blago.

Ogrski državni zbor.

Ogrska zemlja.

Budimpešta, 23. junija. (K. u.) Mag-natska zbornica je razpravljala in sprejela indemnitetno in vodaljšanje finanč-

ne nagodbe z Hrvatsko. Grof Zselensky se je odločno uprll kake radikalni reformi zemljiške politike. Grof Tisza je izjavil: Kakor bi bilo pretirano soditi, da je blaginja Ogrske samo v radikalni zemljiški reformi, ravno tako bi bila pretirana trditev, da sedanjim razme-ram ni nič oporekati. Res se da najvišji donos iz zemlje doseči samo v velikih obratih, ki imajo večji kapital in veliko duševno silo. Žal, da se to pri ogrskem veleposestvu najde le deloma. Na drugi strani pa največji donos zemlje ne more biti edina vodilna smer; upoštevati je treba tudi važne narodne vidike. Tako je z vidika narodne sile madžarskega naroda največje važnosti, da se okrepi pomnoži mali kmečki stan. Zato se morata vlada in zakonodaja potruditi, da kjer je mogoče, pomnožita število malih kmetov. Napačno pa bi bilo iti preko meje in to pomnožitev umetno zvišavati. Pri parcelaciji bo treba posebne pazljivosti.

Prihodnjo sejo bo določil predsednik.

Razna poročila.

Nemški vojni cilji.

Berlin, 22. junija. (Kor. urad.) »Nord-deutsche Allg. Ztg.« pravi na vratislavski izvajanja socialnega demokrata Scheidemann o vojnih ciljih nemškega kanclerja: »To, kar nam mora prinesiti vojna, je kancler javno že ponovno povedal, v kolikor se mu je zdelo mogoče. Iz teh njegovih pozitivnih izjav je tudi razvidno njegovo stališče do znanih, deloma preko tega daleko idočih vojnih ciljev gospodarskih zvez.«

Glas iz Holandske in Švice.

Amsterdam, 22. junija. (Kor. ur.) »Nieuws van den Dag« pravijo, da so pariški sklepi blaznost, ki naj zgradi kitajski zid med izobraženimi narodi. Za Belgijo in za Rusijo bi bila velika škoda, če se gospodarsko zapreta pred Nemčijo. Gospodarska vojna po sedanjih svetovnih vojni bi bil samoum Evrope.

Curich, 21. junija. (Kor. ur.) »Zürcher Nachrichten« pišejo: Pariški sklepi so podkrepljeno izzivanje v boj na življenje in smrt. Zveza štirih ve, da gre sedaj za njeno popolno gospodarsko uničenje in je le slaba tolažba, da bodo obnem krvavele tudi nekatere entente države n. pr. Italija in Rusija. Anglija si seveda lahko mane roke. Londonska pogodba iz septembra 1914 ji je zagotovila politično nadvlado v zvezi petih, pariška konferenca pa ji daje trajno gospodarsko nadvlado nad njenimi zaveznicami. Tudi zveza štirih misli na gospodarsko pogodbo, toda z bolj prostimi in pametnimi tendencami za nevtalce. Pariški sklepi pa so napad na njihovo gospodarsko neodvisnost. List poziva švicarski zvezni svet, da naj okoli sebe zbere ostale nevtalce in z njimi odločno protestira proti tem sklepom.

Laško letalo zašlo v Švico.

Bern, 23. junija. (Kor. ur.) Zjutraj ob 11. uri 50 minut se je izkrcalo laško letalo pri Sils Maria. Vodnika stražmojstra in opazovalca stotnika so internirali. Letalo je priletelo iz Brescie; v viharju sta letalca zgrešila smer.

Liebknecht.

Berlin, 23. junija. Glavna razprava proti poslancu dr. Liebknechtu se bo vršila 28. junija.

Japonci bi radi snedli Kitajsko.

Haag. »Novee Vremja« poroča iz Tokia: Voditelji treh velikih japonskih strank so določili na skupnem posvetu glavne smeri japonske politike: približanje Kitajski, razširjenje japonskih koristi na Kitajskem, ojačitev armade in mornarice. Stranske so se združile, da izvedejo svoj načrt.

O naših vojaki.

Judenburg (Gornje Štajersko). Gospod urednik, dovolite par vrstic prostora, da Vam iz tega kraja, kamor je obrnjeno toliko tisoč oči skrbnih ženic, trepetajočih mater in očetov, ljubečih sester in bratov ter nedolžnih otročičev, pošljemo par novic. — Naši fantje in moške so si pridobili za časa svojega bivanja pri tukajšnjih drugorodnih meščanih pravi ugled. Lepa je čuti od trgovcev in gostilničarjev, kako poštene so naši vojaki, zato imajo velik ugled in uživajo tudi glede obnašanja splošno priznanje in spoštovanje. Samo ena sodba gre o našem polku in ta ne dela nečast našim ljudem. — Tudi razmere so drugače prav povoljne. Imamo sicer stroge, a pravične predpostavljene, zato so razni odnosi pri naših Janezih razmeroma zadovoljivi, ker damo cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega. — V verskem oziru se nimamo ničesar pritožiti. V nedeljah vidiš cele kolone vernih vojakov iz lastnega nagl-

ba korakati k sv. maši. — »Slovenca« dobiš zelo pogostoma pri nas. Ga radi beremo, da zvemo saj novice iz domačih krajev. Nobena redka prikazen ni, da leži v gostilni ali kavarni slovenski časopis na mizi. — Za zabavo skrbi mestni kino, ki prinaša dan na dan času primerne filme. Vojaštvo ga pridno obiskuje. — O binkoštnih praznikih se je vršilo na vojaškem strelišču veliko streljanje na dobitke v korist invalidnemu fondu našega polka in ljudskošolskim potrebam. Dasiravno je dežel-oba dneva, se je nabralo skupnega dobička 1436 K 61 h, od katerega zneska je prejel invalidni fond 1110 K, ostanek pa tukajšnja ljudska šola. — Podnebje je tukaj zelo mrzlo; dežuje v enomer. V sanitarnem oziru je v mestu še precej preskrbljeno. Pozdrav vsem rojakinjam in rojakom.

Veliko predavanje o skrbi za invalide v Ljubljani.

Da se tudi na Kranjskem pripravi pot organizaciji za invalidsko skrbstvo, je imel organizator in zdravniški vodja invalidske šole na Dunaju gospod štabni nadzdravnik vseučiliški profesor dr. Hans Spitz y včeraj zvečer v »Kino Central« v deželnem gledališču pred nabito polnim gledališčem predavanje, katero je pojasnjeval s svetlopi in filmskimi slikami. K predavanju so prišli naslednji gospodje: deželni predsednik grof Attems z dvornim svetnikom vitezom pl. Laschanom in načelnikom predizidnega urada deželnovladnim svetnikom Kressetom, deželni glavar dr. Šustešič z dežel. odborniki, knezoškoof dr. Jeglič z več kanoniki, župan dr. Tavčar, finančni ravnatelj dvorni svetnik Kliment, policijski ravnatelj vladni svetnik grof Künigl, dvorni svetnik Rubbia in deželni šolski nadzornik dr. Bežjak; mestni poveljnik polkovnik pl. Kleinschrott, armadni sanitetni načelnik generalštabni zdravnik dr. Thoman, garnizijski šef-zdravnik štabni nadzdravnik dr. Geduldiger, mnogoštevilni častniki, vsi poveljniki bolnišnic in službe prosti vojaški zdravniki dež. sodni podpredsednik dvorni svetnik Pajk; predsednik dež. pomoč. društva Rdečega križa okrajni glavar v p. Del Cott, dalje zdravniki; številni zastopniki trgovskih in obrtnih krogov, dame in gospodje šolniki, dame strelnice od Rdečega križa itd. Pod spretnim aranžmajem gospodov garnizijskega šef-zdravnika dr. Geduldigerja in polkovnega zdravnika dr. Rusa se je razvijalo z vojaško točnostjo poldrugo uro trajajoče predavanje, katerega vodilne misli podajemo v naslednjem:

Še v nobeni vojni ni bilo toliko invalidov kakor v tej, ki pretresa ves svet. Nešteto naših sinov se bori za domovino, mnogoteri je daroval svoje življenje za njo na bojni poljani, mnogoteri se je povrnil s pohabljenim telesom in udi. Hvaležnost narekuje domovini nalogo, da poskrbi za te reveže v vsakem oziru. To se je tudi v polni meri izvršilo. V izbornu urejenih bolnicah so se ozdravile rane. Toda s tem še ni rešena naloga, država je šla še dalje in je storila vse, da se invalidi tudi s o c i j a l n o ozdravijo, t. j., da se jim pomaga, da se, če le mogoče zopet povrnejo na isto mesto, katero so zavzemali pred vojno. Če pa so pohabljeni tako, da to sploh pod nobenimi pogoji ni mogoče, potem pa se izobrazijo za poklic, ki je zanje najbolj pripraven. S tem je poskrbljeno, da invalidi niso izročeni javni milosrčnosti, ampak so v stanu, da se z invalidno pokojnino in s svojim zaslužkom lahko preživljajo. V ta namen se je organizirala praktična preskrba invalidov.

V zavodih se invalidi zdravijo ravno-tako kakor na prvih klinikah. Izravnaajo se jim udi, povrne se jim gibčnost njihovih udov. Šola se jih, da morejo s svojimi pohabljenimi udi opravljati oni poklic, katerega so imeli pred vojno. Le za slučaj, če je pohabljenost tako velika, da nikakor ne morejo več izvrševati svojega poklica, potem šole se jih priučijo drugemu njim primernemu poklicu. A to so le redki slučajji, kajti med vsemi invalidi je le 10 odstotkov takih. Načelo je torej, da mora invalid v svoj poklic nazaj, ali se ga globlje v tem njegovem poklicu izobrazijo in specializirajo, le v skrajnem slučaju se mora lotiti drugega posla. N. pr. natak, ki vsled pohabljenih nog ne more več urno hoditi in te-kati po stopnicah, se izšla v toliko, da se ga lahko uporabi v hotelskih pisarnah. Slikar, ki ne more več na lestvo, se priučijo delu, katerega izvršuje lahko na tleh: slika vzorce in patrone itd.

Manjkajoči ud se nadomesti z umetnim, ali pa se pusti take invalidi delati pristojnih, katere lahko opravlja z eno roko. Od 30 čevljarskih strojev je n. pr. 7 takih, ki se lahko vodijo z eno roko. Težje je nadomeščanje udov pri kmetih, vsekakor pa je zadovoljivo. Hlapec z nadomeščenim udom sicer ne more opravljati

svojega dela v polni meri, vendar se pa priučijo v toliko, da zasluži hrano, kar je poleg invalidne penzije enako zaslužku zdravega hlapca.

Drugačne pa so razmere pri onih invalidih, katerim manjkata obe roki. Ti so skoraj taki reveži kakor slepci. Za te invalide bo pač morala skrbeti država; toda tudi ti morajo postati neodvisni. In tudi tu so se dosegli lepi uspehi. Ti reveži se s pomočjo umetnih udov sami oblačijo, obuvajo in sami jedo. Preživljati se sicer sami ne bodo mogli, toda za kake nadzornike ali paznike so pa le dobri.

G. predavatelj je pojasnil svoja izvajanja s skioptičnimi slikami in filmi. Tu so se videla naravnost čudesa, kako daleč sta prispeli v preskrbi invalidov moderna medicina in tehnika. Videti je bilo enoroke, invalide z eno nogo pri delu, katerega prav spretno izvršujejo. Nekateri so že tako daleč, da so prevzeli akordno delo ter zaslužijo tedensko do 60 kron.

Delavne proteze preskrbi invalidom država sama. Načelo pri protezah je, da so kolikor mogoče enostavne, tako da jih more invalid popraviti sam, ako se mu kaj pokvari.

Centrala se nahaja na Dunaju in v Budimpešti, enaki zavodi se pa nahajajo tudi še po nekaterih drugih mestih. Taki zavodi se pa morajo ustanoviti povsodi, da se centrala kolikor mogoče razbremenijo in so uspehi tem ugodnejši. Ustanovile so se že deželne komisije za invalide, katerih naloga je ustanoviti potrebne zavode s potrebnimi aparati in izolanim osebjem. Za osobje, t. j. zdravnike in strežnike, se vrše kurzi. Taki zavodi morajo prevzeti tudi šolanje invalidov. Vse pa mora biti enotno. Potrebno je administrativno in socialno vodstvo teh zavodov. Posebne važnosti je socialno vodstvo, ki mora za svoje gojence že med šolanjem preskrbeti mesta. Ako gre za izbiranje novega poklica, se mora vodstvo v domačem kraju invalida natančno informirati o ondotnih razmerah, da ga more priučiti poklica, ki odgovarja krajevnim razmeram in potrebam. S tem se tudi prepreči beg iz domačije, z dežele v mesto.

Pri nas v Avstriji je poskrbljeno v vsakem oziru: zdravniki se v to svrhu primerno šolajo, izobrazajo se učitelji za invalide in delavci za umetne ude, ustanavljajo se delavnice za proteze itd. Z eno besedo, storilo se je vse mogoče, da se invalide zopet vrne življenju in njihovim razmeram pred vojno.

Predavatelj g. štabni nadzdravnik in dunajski vseučiliški docent dr. Hans Spitz y je končal svoje velezanimivo predavanje z nado, da se kmalu tudi v Ljubljani ustanovi zavod za invalide.

Ob obeh gledališčnih vhodih prirejene zbirke, s katerimi so upravljale dame iz vojnnozdravniških krogov pod predsedstvom gospe dr. Geduldigerjeve, sta donesli namesto vstopnine krog 800 K v korist soškemu zakladu.

V kratkem se v »Kino Centralu« vrši slično slovensko predavanje.

Dnevne novice.

Naročnina za II. polletje oziroma 3. četrtletje naj se izvoli čimpreje odposlati, da ne bo neprijetnega ustavljanja. Znižane naročnine letos ne sprejemamo in se vsak manjši znesek zaračuna samo za temu primerno dobo.

+ **Vedno enak!** L. 1866. so pisale »Novice« v dopisu »Iz Ljubljane«: »Nove vica, da je avstrijska armada na Laškem v prvem velikem boju pri Kustoci na Kresa dan tako slavno zmagała, nas je še temveč razveselila, ker, kakor dunajski časniki poročajo, med 21 kanoni, ki so jih tisti dan naši Lahom vzeli in na Dunaj peljali, je nezabit kanon najpoprej zajet bil od 4 strelcev 37. batalijona in enega pešca, o katerih »N. Fr. Presse« piše, da so bili mladi junaki v č i d e l S l o v e n c i, pešec je bil Magjar. Tako tedaj je že prva bitka bila slavonsna vojakom slovenskega naroda!«

— **Junaški Slovenec.** »Karnisch-Julische Kriesszeitung« piše: Junak, katerega hrabrost in vzorna vztrajnost je res značilna za izborni duh naših čet, je četovodja Janez Zornik. Na izvršten, junaški način je držal izredno važno opirališče proti 20kratni premoči. Čeprav od sovražnika obkoljen in za hrbotom ogrožen, je pričel boj. Zornik, na čelu svojega voda, se vrže nad osovražnega nasprotnika in ga premaga. Edinole vsled junaštva Zornikovega je bilo mogoče obdržati za nas tako važno opirališče. Zornik je odlikovan z zlato hrabrostno svetinjo.

— **Padel je** na francoskem bojišču 12. t. m. g. Pavel B a r t s c h e r e r, bivši stavbeni vodja pri zidanju nove cerkve sv. Jožefa, sedanjega mestnega aprovi-zacijskega skladišča. Bil je v svoji stroki jako izvežban in je že med vojsko napravil izkušnjo za stavbenega mojstra. Kot takemu se je mlademu stavbeniku odločnega katol. prepričanja obeta-

la lepa prihodnost. A smrt za domovino mu je prečrtala vse krasne načrte. Blag mu spomin.

— **Vojna spominska cerkev v Mariboru.** V predmestju Sv. Magdalene v Mariboru nameravajo zgraditi vojno spominsko cerkev. Pričeli so v ta namen nabirati mile darove.

— **Smrtna kosa.** Umrl je v Brežicah g. Franc S t o g e r, posestnik in dekoracijski slikar v 76. letu. — Umrla je v Mariboru usmiljena sestra Ljudmila H r e n, stara 34 let. — Umrl je v Celju hišni posestnik Gustav L a c h n i t.

— **Lov na špekulante.** »Reichspost« poroča, da je dunajska policija pri dunajskih špediterjih preiskala skladišča in našla velike zaloge čokolade, sveč, mila, rožin, popra itd. Vse blago je zaplenila.

— **Iz politične službe.** C. kr. deželno-vladni kancelist Karl Ferjan je prestavljen od okrajnega glavarstva v Krškem k deželni vladi v Ljubljano.

— **Zanimive podatke o 17. pešpolku pri Kustoci** smo posneli iz knjige »Spominski listi iz zgodovine 17. pešpolka«, katero je sestavil g. prof. Anton F u n t e k.

— **Za vojne dobavitelje!** C. in kr. vojno ministrstvo je odredilo v vojaške svrhe proizvodbe čez zmožnost domače industrije posrednih in neposrednih vojnih dobaviteljev. Tozadevne tiskovine so se proizvajalcem in trgovcem že razposlale, vendar niso nekatere tvrdke, ne da bi navedle vzroke, povoljno odgovorile. C. in kr. vojno ministrstvo se je glede tega obrnilo na politične oblasti prve instance, ki bodo vse potrebno odredile, in ker so proizvodbe v vojaške svrhe javen in posameznih podjetnikov interes, je pravočasen in točen odgovor nujno potreben, kar naj interesente upošteva.

— **Cerkvena pobožnost za slovenske begunce z juga,** bivajoče v Gradcu, je bila zopet dne 18. junija v cerkvi usmiljenih bratov. Po v srce segajoči pridigi č. g. dr. Nastrana so bile pete litanije presv. Srca Jezusovega in nato posvetitev najsvet. Srcu. Pobožnost se je zaključila kakor vedno z mogočno cesarsko pesmijo. — Prihodnja slovenska popoldanska služba božja se vrši v navedeni cerkvi dne 9. julija ob pol 5. uri popoldne. Slovenci in Slovenke v Gradcu, pridite polnoštevilno — dovolj imamo prositi, da nas presveto Srce močno ohrani.

— **Umrl je v sredo 21. junija** v Zagorju ob Savi občespoštovani gospod Anton K l e m b a s v starosti 72 let. Pokojni je bil skrben gospodar in hišni oče in tudi dolgo vrsto let ključar farne cerkve. Pogreb se je vršil 23. junija ob veliki udeležbi ljudstva, kar priča o veliki priljubljenosti pokojnika pri ljudeh. Počivaj v miru blaga duša in uživaj nebeško plačilo za svoj zemeljski trud! Spoštovani rodbini Klembasovi naše iskreno sožalje.

— **Po skoraj enoletnem bivanju v vojnem ujetništvu** se je oglasil iz Rusije absolvent gimn. in slov. trg. šole Joško Rožanec, doma iz Begunj nad Cerknico. Naslov: J. Rožanec, vojni plenilci, (Prisonier de guerre), Vsenosejski zemski sojos. Bolš, Vasilkovskaja 141 (Konni dvor I), Kiev, Rusija.

— **Smrtna nesreča na postaji v Domžalah.** 43letna samska kočarica Marija Komotar je bila 21. t. m. na poti iz Domžal v Stob. Ko je hotela čez železniški prelaz na državni cesti, jo je zgrabila lokomotiva premikalnega vlaka in jo vrgla na progo. Odtrgalo ji je obe nogi v kolnih ter je v nekaj minutah izdihnila. Strojevodja ni bil mogel pravočasno ustaviti vlaka. Ponesrečenka je bila nekoliko gluha.

— **Prometna zveza z Grčijo.** C. kr. pošto ravnateljstvo v Trstu obvešča: Občinstvo se opozarja, da nastajajo vsled prometnih težkoč v odpremi pisemske in časopisne pošte v Grčijočasna prekinjenja in zamude.

— **Subsripcija na nove srečke avstrijskega rdečega križa** prične 27. t. m. in konča 10. julija t. l. Opozarjamo na današnji inserat Ljubljanske kreditne banke, ki sprejema prijave in daje radevno vse potrebna pojasnila ustmeno ali pismeno.

— **Tretji državni izpit iz prava** je položil dne 20. t. m. v Gradcu g. Karel Knouzek, sin pok. gospe poštarice na Bizelskem.

— **Pomota se je vrnila** v uvodni članek. Pravilno je: Nadporočnik Mlakar je dobil Leopoldov red.

Italijani rušijo Asiago.

Iz vojnega tiskovnega stana pišejo vojni poročevalci: Dober cilj za italijansko artiljerijo nudi samoobsebi Asiago, kamor Italijani radi streljajo, da bi porušili še tiste hiše, ki so ohranjene. Te zabave jim nihče ne krati. Saj rušijo hiše, katere so pred malo časom služile kot bivališča njihovih rojakov. Tako je Asiago sedaj kup razvalin. Kolodvor je zgorel, cerkev je se-

streljena in vse kar se vidi s Humbertovega trga, ki je glavni trg v Asiagu, so le še razvaline mesta. Trije zapuščeni italijanski železniški vozovi stoji še na tiru in spominjajo, da se je nekoč od tu lahko peljalo v Vicenco. Italijanski letalci prilete pogosto na d mesto in binkoštno nedeljo zjutraj se je vnel letalski boj, pri katerem so Italijani žal prekmalu pobegnili.

Kranjski junaki.

Poveljnik 3. armadnega zbora, podmaršal vitez Krautwald, je poslal deželnemu glavarju dr. S u s t e r š i č u sledeče pismo:

»Vaše blagorodje!

Za povodom mojega Najvišjega odlikovanja v lastnem in v imenu lepe kranjske dežele dobrohotno izražene mi čestitke, prosim sprejeti mojo najiskrenejšo zahvalo.

Zajedno izvoli Vaše preblagorodje sprejeti zagotovilo, da pripada hrabrim sinovom Kranjske slavopola delež na uspeh podrejenega mi zbora in da sme dežela biti ponosna na take sinove.

Kyaležen sem usodi, da smem tudi te junake voditi zoper sovražnika.

Izrazom najodličnejšega spoštovanja Vašemu preblagorodju udani

Josip vitez Krautwald, podmaršal poveljnik 3. zbora.

Vojna pošta, 19. jun. 1916.

Primorske novice.

— **Buhovska vest.** Dušno pastirstvo v Tolminu prevzame zopet goriški deželni poslanec č. g. dekan Ivan Rojec, ki je bil dosedaj postavljen od goriškega knez nadškofa kot knez nadškofijski komisar za goriške begunce.

— **Novi krompir na Goriškem.** Občine goriške okolice smejo prodati novi krompir le »Gospodarski zadrugi« v Vrtojbi, ki mora plačati za kilogram najmanj 20 h.

— **V Valjevu umrl.** Župni urad v Sv. Križu na Vipavskem je dobil te dni obvestilo, da je umrl v Valjevem v rezervni bolnišnici J. Bratina iz Sv. Križa pri Ajdovščini.

— **V zadnjih bojih ranjen.** V zadnjih bojih je bil ranjen na severnem bojišču Vinko Mozetič iz Mirna pri Gorici.

— **Znana tvrdka Hedžet in Koritnik iz Gorice** se nahaja začasno v Ljubljani, Sv. Jakoba nabrežje št. 33.

— **Slovenski begunci na severnem Moravskem.** »Nasinec« z dne 17. t. m. piše: Na binkoštni terek so bili v Veliki Štahi se nahajajoči begunci iz goriške okolice pri skupnem sv. obhajilu. Pri sv. maši so krasno in ganljivo peli troglasne svoje mašne pesmi, dočim je ravno med sv. obhajilom zunaj silna nevihta razsajala. Nekdo izmed njih mi je pripomnil: »Kakor da smo doma; tudi tam je vihar — a pada toča jeklena!« Z boleznim srcem so zrl iz severne Morave od Pradede k daljnemu jugu. Jako verno slovensko ljudstvo je tu v zgled našemu ljudstvu. Taki priseljenci bodo marsikomu k dobremu.

— **V ruskem ujetništvu** se nahajata Henrik Valenčak in Jožef Valenšek, oba iz Zapotoka, župnija Anhovo, glav. Gorica. Naslov jima je: Isa, Penzenska gubernija, imanje A. A. Fokina, der. vzerki, Rusija.

— **Pačel je na Priafori** (jugozapadno bojišče) dr. baron Ivan pl. Economo iz znane tržaške rodbine, star 31 let.

Razne novice.

— **Materina ljubezen je močnejša nego sama smrt.** O grobišču Daj-Odži v rodu Nakabara v Tokiju pripoveduje narod, kakor poroča lektor angleškega jezika na tamšnjem vseučilišču Mr. Lascadio Heaon, nasledujo globoko pesniško zamišljeno pravljico: V omenjeni ulici je bila majhna prodajalna, v kateri je stari prodajalec procaljal midzuame, otroški sirup jantarjeve barve. Slednji dan o pozni uri ponoči je prihajala v prodajalno jako bleda in medla žena in je molče kupovala za keš (najmanjši denar) sirupa. Vsled tega je iz same radovednosti šel nekoč za njo, ko je pa videl, da gre na pokopališče, kjer krenil nazaj. Naslednjo noč je spet prišla, a nakupila ni midzuame, ali pókimala je prodajalcu, naj gre za njo. On šel je za njo z nekaterimi prijatelji. Krenila je spet na pokopališče, kjer je izginila v nekem grobu. A iz globokine groba so slišali prodajalec in njegovi prijatelji otročji jok. Ko so odprli grob, so našli v njem truplo žene, ki jih je privedla in živo dete s skledico ostankov sirupa. Mati je bila prerano pokopana, dete se je rodilo v grobu, ali materina ljubezen je bila silnejša od same smrti: duh materin je skrbel za dete in ga hranil...

— **Kinogledališče v begunskem taborišču v Wagni,** ki je bilo popolno-

ma leseno, je popolnoma zgorelo. Tudi v vojski bi se moralo gledati na varnost občinstva pri takih priredbah in odločno izvrševati vse tisto, kar prepisujejo uradni odloki o kinogledališčih.

— **Ruska vojna ujetnika morilca.** Krajska »Nova Reforma« poroča iz Zakopanov: Dva ruska vojna ujetnika, ki sta bila zaposlena kot drvarja v bližnjem gozdu, sta v vasi Bukovina pri Zakopanah z nožem umorila gostilničarko Ernestino Trieberger, ko je zahajala od njiu plačilo zavžite pijače in jedi.

— **Bivši petrograjski župan defraudant.** Varšava, 22. junija. »Kuryer Warszawski« poroča po petrograjskih listih, da je bivši petrograjski župan Dračevski obtožen, da je poneveril 300 tisoč rubljev in zlorabil svojo uradno službo.

Eksploatiranje srbskih rudnikov.

Na tistem delu Srbije, katerega ima zasedenega Avstrija, se nahaja svinec, antimon, baker in lignit, dočim je na ozemlju, zasedenem od Bolgarije tudi baker, zlato in premog. Ko je avstrijska vojska zasedla Srbijo, so pričeli že novembra lanskega leta preiskavati ozemlje. Vse delo vodita rudarska inženirja poročnik Imhof in nadporočnik Burkard. Istočasno se je ustanovil tudi rudarski urad, katerega vodi stotnik pl. Kern, kemične in metalurške preiskave pa vodi nadporočnik dr. Lissner, docent na tehniki v Brnu. To se razume, da se preiskujejo v prvi vrsti vojne kovine: svinec, antimon in baker. Vse te preiskave so v glavnem končane. Rezultat teh preiskav je, da do danes 7 rudnikov deloma deluje, a deloma se dokončujejo predela. Najvažnejši od vseh rudnikov je rudnik svinca v Babi, kjer se v njeni okolici nahajajo še sledovi rimskih del. Ta rudnik daje dnevno vagon čistega svinca. Razen tega daje ta rudnik dnevno okoli 100 vagonov svinčene rude, katero prevažajo v zaledje. Da se ta rudnik čim hitreje in temeljiteje izrabi so zgradili do postaje Rajja ozkotirno železnico, dolgo 9 km. Razen v Babi se dobiva svinec tudi v rudniku Crveni breg v ozemlju Ripnja in v Rudniku, kjer kopljejo tudi bakreno rudo. Največ bakra daje avstrijski vojski rudnik v Majdanpeku, ki leži v bližini rudnika Bora na bolgarskem ozemlju. Ta rudnik daje dnevno tri vagon čistega bakra, a razen tega še dva vagona žveplene peska, kateri se uporablja za izdelavo razstreljivih stvari; ta material smo prej dobivali iz Španije. V rudniku Dobri Potok v sabaškem okrožju dobiva vojna uprava antimon. V Vlaškem Polju, blizu Belgrada kopljejo rujav premog. Vsak dan ga dobe 30 vagonov. V dolini Ibra blizu Užice so našli izvrsten premog, ki bi se mogel uporabljati za kurjenje lokomotiv. Ako bo tam dovolj premoga, potem nameravajo zgraditi do tega rudnika 46 kilometrov dolgo železnico. Pri Ljuboviji, Čačku in Kraljevu so našli krom. Ako preiskava ugodno izpade, potem prično izdelovati blizu Trstenika mlinске kamne, katere smo prej dobivali za drag denar s Francoskega. Marmor pa prično lomiti pri Vencu.

Ljubljanske novice.

— **Ij Sv. maša na Bellevue.** Jutri zjutraj ob 7. uri se vrši zopet na prostem maša na Bellevue.

— **Ij Oficijski kranjski patriotični vojni znak** se razprodaja pri sledečih tvrdkah in sicer: B a c k i n F e l l, Stari trg, I. S. B e n e d i k t & C o., Prešernova ulica, A. G r u b e r, glavna tobakna zaloga, Mestni trg, I. K e t t e, Fran Josipova cesta, Anton K r i s p e r, Mestni trg, M a c e k & C o., Fran Josipova cesta, J. M a t h i a n, c. in kr. dvorni založnik, Dunajska cesta.

— **Ij Oficijski kranjski patriotični znak** se od ponedeljka dalje dobiva tudi v upravnistvu našega lista. Vsak komad stane 3 K.

— **Ij Zaključitev razstave v Mestnem domu.** Nedeljska šolska predstava šentjakobske šole se mora odpovedati, ker je dvarana v Mestnem domu za prve dni prihodnjega tedna oddana. Razstava se mora tedaj zaključiti v nedeljo ob petih popoldne ter razdeliti ročna dela. Čestite dame se prosijo, da pridejo navedeno uro po svoje razstavljen predmete.

— **Ij Šolska slavnost v Lichtenhurnovem zavedu v Ljubljani** na korist Rdečemu križu se vrši ob ugodnem vremenu v ponedeljek 26. t. m. ob 7. uri zvečer.

— **Ij Cerkveno slovesnost** obhaja misijonska družba sv. Petra Klaverja jutri 25. junija ob 5. uri popoldne v uršulinški cerkvi: govor in litanije.

— **Ij Procesija v šiški.** Letos se je vršila prvič v šiški procesija. Ta dan je bila ob tri četrt na 7. uro vojaška maša na Bellevue. Po maši se je pomikala procesija z Bellevue do šišenske cerkve. Odtod po Celovski cesti do Steleta, kjer je bil drugi blagoslov, in dalje po Knezovi ulici, kjer sta bila še ostala dva blagoslova. Takoj za šišenskim bandomer je šlo vojaštvo, dalje zavod Angela varha, šišenska šola z zastavo ter belo oblečene deklice, vojaška godba z oddelkom vojaštva. Vojaški kurat divizijski župnik č. g. Rudolf Kiryika z Najsvejšim z asistenco šišenskih gg. katehetov. Zatem vojaški poveljnik polkovnik g. Miletič in gg. častniki z odličnimi šišenskimi možni ter ostalo vojaštvo in občinstvo. — Procesija se je res krasno izvršila.

— **Ij Umetniška razstava.** Zanimanje za letošnjo prireditev se je v primeri k zadnji razstavi izdatno dvignilo, kar se izraža ne le v boljšem obisku, ampak tudi v veselju občinstva do nakupovanja razstavljenih umetnin. Do zdaj so bila prodana sledeča dela: Dolinar: »Daritev«, »P. Trubar«, »Maska profesorja Berceta« in »Skica«; Gaspari: »Zvonovi«; Smrekar: »Sanje«, »Amba« in »Vrag«; Tratnik: »Mati z otrokom«. — Katalogi, ki so se nekoliko zakasnilo, so zdaj že dotiskani in se dobijo pri blagajni. Razstava je odprta od 10. dopoldne do 1. popoldne in od 3. popoldne do 7. zvečer.

— **Ij Od preprostega vojaka do častnika.** Naš vrli somišljenik g. Franc Orehek, uradnik »Vzajemnega podpornega društva«, je takoj ob začetku vojske bil vpoklican. Odsel je k svojem polku kot preprost vojak. Tekom vojske je napredoval do ognjčarja. Potom izrednega imenovanja je bil sedaj v pohvalo svojega marljivega in vestnega delovanja imenovan za poročnika. Prav iskreno čestitamo!

— **Ij Odlikovanje.** Računski podčastnik I. razreda g. Leo Ozimič, c. kr. davčni asistent v Ljubljani, je odlikovan s srebrnim zaslužnim križcem s krono na traku hrabrostne svetinje.

— **Ij Umrl** so v Ljubljani: Ivana Šircelj, delavka v tobačni tovarni, 44 let. — Ivan Kovač, krojačev sin, 5 let. — Anton Hirsman, hlapec, 24 let. — Ivana Bežek, delavka, 34 let. — Marija Moc, žena posestnika-begunca, 28 let. — Anton Perne, tovarniški delavec, 61 let.

— **Ij Ganljiv prizor.** Bilo je danes zjutraj okoli 8. ure. Preko franciškega mostu je ob palici šel vojak z eno nogo. Ko je invalid prišel na Marijin trg, opazil je ob mostu topovski izstrelek nabiralnik za vojno pomožno oskrbo. Mnogi so hoteli mimo nabiralnika. Ubogi invalid pa si je preiskal žep, s težavo se je pomikal naprej in ko je dospel do nabiralnika, vrgel je vanj svoje uboge vinarje. Spomnil se je svojih tovarišev, ki trpe, in sam bešen in ubog, lajšal je gorje drugim. Vinarji tega uboega invalida so vredni več kot zleta milijonarjevo. Koliko ljubljanskih bogatašev je že šlo mimo teh nabiralnikov in se nanje niso ozrli...

— **Ij Tiskovine za naznanilo volne** so tu. Interesente se opozarjajo, da se nove tiskovine za naznanilo ovčje volne, ki jo je po (novi) naredbi c. kr. trgovskega ministrstva z dne 28. maja 1916, št. 156 drž. z. do dne 15. vsakega meseca naznanjati. Tiskovine se dobe (za Ljubljano) v obrtnem oddelku mestnega magistrata.

— **Ij Našla** se je mala srebrna verižica. Dobi se pri gospej Veroniki Tertinek Čopova cesta 10.

— **Ij Našla** se je drobna zlata verižica. Kdor jo pogreša, naj se oglasi v našem upravnistvu.

— **Ij Ročna torbica z denarico** z manjšo vsoto je bila najdena. Dobi se na Poljanski cesti št. 41. II. nad.

Črnogorski minister morilec.

Tiralica.

C. in kr. vojaško generalno guvernerstvo v Črni gori razglašča: Tiralica. Pri c. in kr. sodišču okrožnega poveljstva v Kolašinu je v teku kazenski postopek po § 426. v. k. z. proti bivšemu črnogorskemu vojnemu ministru Radimiru Vešoviću in proti njegovim trem bratom Veliki, Paviču, Novici imenovanem Miloš Vešović, kakor tudi proti Jagošu in Ljubomiru Vešoviću, Velišimina sinovoma, ter so isti temeljito osumljeni, da so izvršili zločin zavratnega umora po § 144. v. k. z. na nadporočniku Pecherju in poizkus umora po § 416. v. k. z. na infanteristu Turanoviću. Gori navedeni so pobegnili ter se pozivajo vse vojske in policijske oblasti, da jih iščejo in nemudoma izroče sodišču okrožnega poveljstva v Kolašinu. Opis zunanosti: 1. Vojni minister Radimir Vešović: 46 let star, srednje postave, krepak, kljukastega nosa, malih črnih oči, pronicavega pogleda, temnopoltega lica, energičnega izraza, upadlih lic, temnoplavih las, temnoplave siljaste brade, zadnji čas oblečen v črnogorsko generalno uniformo. Fotografije se morejo dobiti na okrožnih poveljstvih

in orožniških postajah. 2. Veliša Vešović: 40 let star, plavih las, plavih brk, oblečen v bele kmečke hlače, vojaško bluzo in kapo. 3. Pavić Vešović: nad srednje postave, krog 30 let star, malih črnih brk, zadnji čas bajé v civilni obleki s temnomodro zgornjo suknjo in klobukom. 4. Novica Vešović: srednje postave, krog 20 let star, plavih las, temnoplave brade, v zadnjem času je nosil bele črnogorske hlače in kmečki jopič in čepico. 5. Profesor Jagoš Vešović: krog 26 let star, visok, črnih brk, z očali, nosi avstrijsko civilno obleko in črnogorsko čepico. 6. Ljubomir Vešović: 20 let star, srednje postave, temnorjavih las, čisto majhnih brk, nosi črnogorsko kmečko obleko in črnogorsko vojaško čepico. Cetine, dne 17. junija 1916. C. in kr. vojaški generalni guverner: pl. Weber, podmaršal.

Črnogorski vojni minister koval napad na avstrijsko vojsko. — Oče in tretji brat morilcev zaprta.

Vojaški guverner v Črnigori, podmaršal pl. Weber, je izdal oklic na Črnogorce, v katerem pravi, da je general Radomir Vešović s svojimi privrženci koval zaroto, kako bi avstro-ogrsko čete pregnal iz Črnogore. Ko se je o teh tajnih naklepih izvedelo, je poslal vojni guverner nadporočnika Pecherja h generalu Vešoviću z zahtevom, da naj Vešović v 24. urah zapustih Črnogoro in se preseli v monarhijo. Vešović in njegova dva brata so pa tega častnika zavratno umorili. Po tem umoru je razglasil vojaški guverner, da se mora Vešović s svojima bratoma tekom petih dni prostovoljno zgledati pri vojaški oblasti, ako ne, bodeta obešena njihov oče in tretji brat, katera sta v rokah vojaške oblasti. Nad celim okrožjem Kolašin, posebno pa nad plemenom Vesojevići se je razglasila težka kazen. Kdor pa ujame morilce, dobi nagrade 50.000 K. Za morilce se je izdala tiralica.

Domačo zlatarsko umetnost kaže v izložbi tvrdke H. S u t n e r (ekspozitna trgovina) nasproti nemškega gledališča, Gradišče št. 4, v umetniški izvanredni izložbi namizno orodje in posodo, katero je neki bogataš v počaščenje domačega umetništva naročil.

Pri bolnikih, bolnih na želodcu, črevesih, žolču in jetrih, ki trpe na hudem zaprtju z napenjanjem v črevesih, čutu polnosti, pomanjkanju teka, glavobolu, zopernem okusu in čmernosti, vzbudi raba naravne »Franc Jožefa« grenčice, funkcije organov spodnjega telesa gotovo, prijetno in hitro. Klinična opazovanja v dvorani Avgusta bolnici v Berlinu so pokazala, da se je učinek Franc Jožefa vode na znan način vedno pokazal.

V vojaško službovanje zopet vpo-klicana družabnika tvrdke **Čuha & Jesih, »Pod Trančo«** vlijudno javljata p. n. občinstvu, da ostane trgovina začasno zaprta ter se priporočata, da jima ohranijo p. n. odjemalci svojo naklonjenost do zopetne otvoritve.

Kalodont

Zobna - kréma 90 vinarjev

Naravna

BILINSKA
KISLA VODA

najbogatejši alkalični (natron litjev) kislec na Češkem. — Izborna dietetična namizna pijača. O vrednosti »Bilinska« izvolite vprašati hišnega zdravnika.

Učenec

poštenih starišev z zadostno šolsko izobrazbo se sprejme v špecerijski trgovini **J. KRIVIC**, Dunajska cesta.

Licitacija!

V soboto 1. in v ponedeljek 3. julija 1916, vselej od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 6. ure popoldne se proda na prostovoljni dražbi v

Gradišču 8, 1. stopnjice, III. nadstr. desno

1 popolna oprava za spalnico, barok, hrast.
1 " " " salon, veeleeg.,
1 " " " obednico, hrast.
vse troje kakor novo, dalje razne omare, postelje, siike, lestenci, zastori, preproge, posoda iz stekla in porcelana, vse kot novo, kompl. kuhinjska oprava in razni drugi predmeti.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo, da je Bogu Vsemogočnemu dopadlo vzeti k Sebi v nebesa našo iskreno ljubljeno hčerlico in sestrico

VIDO

v starosti 3 in pol let.
Ljubljana, 23. rožnika 1916.

Micl in France Krištof
starši
Marija,
sestrica.

1486

1491

Podpisana naznanja v svojem in v imenu svojih otrok vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je danes 21. jun. umrl, previden s sv. zakramenti, ljubljeni mož, ožir. oče, gospod

Anton Klembas
cerkveni ključar, občinski odbornik, posestnik itd.

Pogreb se vrši iz hiše žalosti na farno pokopališče dne 23. jun. Priporočila se v pobožno molitev in blag spomin.

Zagorje ob Savi 21. junija 1916.

Marija Klembas roj. Snoj, žena.
Marija, Ana, Franc, Frančiška,
Antonija, Lojze, Terezija, otroci.

Iščem krščansko, skrbno

deklo

v starosti 30 do 40 let, ki zna perilo prati, in likati, sobe pospravljati, nekoliko kuhati in obdelovati mali vrt, k dvema osebama. Plača 24 kron mesečno. Biti mora zdrava in veselega značaja.

Marija Stöger
trgovka in posestnica
Krško, Dolenjsko.

Brez zvišanja cen radi velike zaloge!
Brilve, zelo fina lakovost, takoj vporabna, K 3.—, 4.—, 5.—, 6.—. Brivski aparat v eleg. nikeln. ovojju s 6 rezerv. rezili K 6.— in K 8.—, v fini kaseti z zrcalom, čopičem itd. s 4 la rezili K 7.—50 in K 12.—. Najbolj. l. speciel. jamst. rezila, tucač K 3.—60, l. solis. lasničnik z dvema premikaln. glavnikoma K 7.—50. Pošilja se po povzetju. Pošiljate na vojno pošto proti vpseljavni zneska in K 1.— za poštino. Specialna tvrdka za soliniko je-kleeno blago.

A. WEISBERG, Dunaj II.
Untere Donaustrasse 23 S, odd. IV.
Katalogi in engros-ceniki za trgovce zas-tonj. Zastopnik: se iščejo. Slovensko do-pisovanje.

906

ČRKOSTAVEC

za akcidenčni stavek se išče za začetek avgusta. — Trajno mesto. — Ponudbe s prepisi spričeval in zahtevo plače na tiskarno Blanke Ptuj.

V najem se sprejme
Trgovina z mešanim blagom
najraje kje na deželi Ponudbe sprejme uprava „Slovenca pod št. 1483-

Sprejme se takoj zdrava

dojilja

Oglasiti se je v posredovalnici za službe Novotny, na Dunajski cesti.

Gostilniško posestvo

na glavni cesti, v neposredni bližini Ljubljane, obstoječe iz enonadstropne hiše, velikega kostanjevega in zelenjadnega vrta, je z opravo vred in odstopom koncesije radi družinskih razmer pod ugodnimi pogoji

na prodaj! — Vračanja na uravo lista pod »Gostilnac«.

Stanovanje

obstoječe iz 1 ali 2 sob išče za takoj ali za avgustov termin stranka brez otrok. — Ponudbe pod šifro: »Stanovanje« na upravnštvo „Slovenca“

Zdrobljeno milo

v poštinih pošiljkih po 5 kg za ceno K 3.90 po povzetju dopošilja Karel S. Illek, Šternberg, Morava.

Gostilna pri „UNKU“

(Feliks Lenče) v Klečah, začasno preneha.
Kleče, 23. junija 1916. Feliks Lenče.

SLUŽBA

organista in cerkvenika

se razpisuje v Št. Gotardu, pošta Trojane. Plača je v zemljišču in v beru. Nastop sredi julija, oz. po dogovoru. — Župni urad v Št. Gotardu. . . . 1485

Dve hiši

ena pripravna za vsako obrt in ena kot vila se iz proste roke prodasta v zelo prometnem kraju na Gorenjskem. Vprašanja sprejema uprava tega lista št. 1481.

Pozor!

Kavo v zrnih več vrst
Mokkador krepilno zmleto kavo v zavitkih po 1/4 in 1/2 kg, v množinah od 5 kg naprej, ali v originalnih vrečah oziroma zabojih pošilja najceneje
Anton Kuslan, Ljubljana, Karlovska cesta 15.

Kupim

par dobrih konj
Ponudba pod šifro »A. C.« na upravo „Slovenca“. 1494

Jaz ANA CSILLAG

s svojimi 185 cm dolgimi orjaškimi Lorelejskimi lasmi, ki sem jih dobila po 14 mesečni rabi pomade, ki sem jo iznašla sama. To je edino sredstvo proti izpadanju las, za njih rast in negovanje, za ojačitev lasišča, pri moških krepko pospejuje rast brade, in že po kratki dobi daje lasem in bradi naravni blesk in polnost in jih varuje pred prezgodnjim osivenjem do najvišje starosti.

Lonček po 4, 6 in 10 kron.

Po pošti se pošilja vsak dan po vsem svetu s poštanim povzetjem ali denar naprej iz tvornice kamor je naslavljati vsa naročila

Ana Csillag, I, Kohlmarkt 11.

1443

Resljeva cesta.

Resljeva cesta.

Sejem za posodo

od 26. junija do 8. julija.

1476

Prosimo cenj. odjemalce, da si potrebščine na porcelanu in kuhinjski posodi nakupijo sedaj v času sejma.

Veselošovanjem
KUS

Subskripcije

na nove srečke avstr. rdečega križa

sprejema po originalnih pogojih t. j. po K 30.— za komad

Ljubljanska kreditna banka

kot članica prodajalnega sindikata v času

od 27. junija do 10. julija t. l.

pri blagajni centrale v Ljubljani kakor tudi pri svojih podružnicah v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici (t. č. v Ljubljani) in Celju.

Dijak

16 let star, absolvent IV. razreda realke želi za čas počitnic primerne opravila. Ponudbe naj se blagovoljno poslati na upravo „Slovenca“ pod šifro „Dijak 1490“. 1490

Učenka

se sprejme iz poštene hiše, ter z dobrim izpričevalom za špecerijsko trgovino. Franc Češnovar, Dolenjska cesta.

Poštna pomočnica

želi v svrhu nemške konverzacije in temeljite prakse mesta samo za oskrbo. — Prijazna sporočila pod »Dobra moč« 1493 na upravo lista.

V prometnem kraju blizu farne cerkve in šole se vzame v najem, oziroma tudi kupi

kovačija

Več se izve pri g. Miha Hromcu, Sneberje pri Dev. M. v Polju.

Mestna občina ljubljanska potrebuje

podkovskega mojstra

s potrebno prakso, in več zanesljivih, starejših, treznih

: konjskih hlapcev. :

Oglasiti se je v pisarni mestnega sklada — dišča Cesta na Kodeljevo št. 8. —

Kmetijsko društvo v Vipavi

ima poleg mašnih vin tudi izvrstnega namiznega belega vina večjo zalogo po 135 kron hekto loco klet, in dober po 150 K. Kdor želi kupiti večjo množino, naj pride pokušati v Vipavo. — Načelstvo.

Proda se lep močan
KONJ
3 in pol leta star in tudi 2 komata. — Stari trg 19. Ljubljana.

IŠČE SE
perica
za enkrat na mesec. —
— Več v villi „PICK“, Pot v Rožnodolino 8. —

Vinske sode
iz hrastovega lesa in sicer:
prav močni
30 kom. od 700-800 litrov
30 " " 300-400 litrov
ima na prodaj
:: M. ROSNER & CO. v Ljubljani. ::

Kdo ve?
kaj poročati o vojaku Sitar Karol
7. polk iz Kočbane - šenk
št. 6. naj sporoči očetu Mihael
Sitar, Dornberg št. 221. 1458

Prvo hranjsko podjetje za umetno
steklarstvo in slikanje na steklo
Augusta Agnola
Ljubljana
Dunajska cesta št. 13
pri „Figovcu“
se priporoča slav. cerkvenim
predtojništvom kakor p. n.
občinstvu za solidno izvršitev
vsakov stnega umetnega ste-
klarstva in slikanja na steklo,
za stekla stivo v figuralni in
navadni oramenti, stavbno
ter portarno steklarstvo —
Zaloga steklenega in porcela-
stega blaga vsake vrste, sve-
tilk, zrcal, okvirov za podobe
itd. — Narisi in proračuni na
zahtevo zastoj. — Spričevala
mnogo dovršenih del na raz-
polago. 74

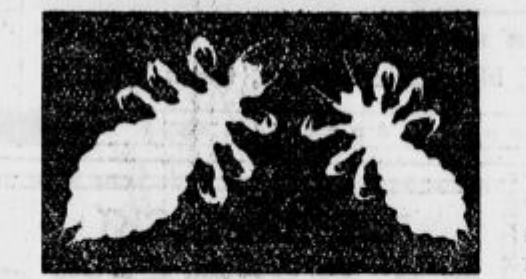
Najnižje cene
Slikanje na steklo
Preobleke Popravila
L. Mikusch
tovarna dežnikov
Ljubljana, Kastel trg 15.

Trgovski pomočnik
vešč. manufakturne stroke
se sprejme pri tvrdki
1459 3 Logar & Kalan v Kranju.

Vermut vino
najboljše kakovosti se dobi v
sodčkih od 56 litrov naprej po
primerno nizki ceni pri
M. Rosner & Co.
v Ljubljani.

Prazne SODE
od petroleja, jedilnega olja in
denat. špirlita, kupuje v vsaki
množini po najvišjih cenah tvrdka
IVAN JELACIN,
Ljubljana. Rimska cesta 1.

I Mehaniki in trgovci s kolesi I
zahtevajte moj najno-
vejši engros-cenik o
kolesih, pnevmatikah in
delih. Najcenejši izvoz
A. WEISSBERG,
Dunaj
II., Untere Donaustrasse 23/S, oddelek I.
Slovensko dopisovanje.

Neznosne nadloge uši — rešilo
vojaka zanesljivo in trajno
Sadnikar-jeve vrečice
Prodaja jih z navodilom po 2 K par:
Cvancara, drogerija, Ljubljana; J. R. Hoče-
var, lekarna, Vrhnika; J. Kosohir („Pri Orlu“),
Kamnik. 43

Mama, daj Sida-medu,
ki je najcenejša in najboljša jed
s kruhom. Ceneno, izborno, okusno hra-
nilo je Sida-med, napravljen iz umet-
nega medu. Med je bil dosedaj predrag,
sedaj je lahko v vsaki hiši vedno v za-
logi in se uživa lahko v vsaki dan, oso-
bilo kot maza za kruh mesto dragoga
surovega masla, s čimer se doseže jako
znaten prihranek. Ena sama poskušnja
Vas bo o tem prepričala. Nadomešča
mnogo druga draga jedila. Vsaka gos-
podinja prihrani mnogo denarja. —
En zavojček velja 36 vin. Dobiva se
pri razposiljalnici JOSIP BERDAJS,
Ljubljana 4, Zeljarska ulica.
6 zavojčkov Sida-medu 2 K po povzetju
ali če se pošlje denar naprej.

Gospodarska Zveza v Ljubljani
ima v zalogi sledeča krmila:

- Orehove tropine** (cele) v ploščah po K 84— in
zmleta & K 87— za 100 kg brez vreč.
- Raprove tropine v ploščah** po 76 K brez vreč
& 100 kg.
- Olupke sladkorne pese** v balah in vrečah po
50 kg & K 53— za 100 kg brez vreč.
- Sladkorno krvno kraljo** po 51— K za 100 kg
z vrečama vred.
- Poljedelci!** Naročite pri Gospodarski zvezi se-
mena, ječmen, domačo in nemško de-
teljo, graščico in semensko koruzo za
zeleno krmo.
- Kmetovalci!** Preskrbite si od Gospodarske zveze
kujnita, kalijevo sol, 8% kalijev, 18—20%
mineralni in kostni superfosfat, mešana
gnojila, zlasti 14% žilindro, ki se dobi v papirnatih
vrečah po 50 kg za K 10— & 100 kg z vrečo
vred. Naročniki naj dostavljajo lastne vreče
franko naš naslov, sicer se naročila ne bodo
mogla izvršiti, ker železnica v papirnatih vrečah
blaga ne sprejema. Dobi se tudi v platnenih
vrečah po 13-20 K & 100 kg z vrečo vred.

**Odslej prodaja knjižico „Žitvinorejel in
vojna“ Katoliška Bukvarna.**
Gospodarska zveza pa nakupuje tudi po naj-
ugodnejših cenah koruzne storže, ajdove, proseane
in druge pleva.
Poljedelske stroje, motorje, mlatilnice itd.
naročite le pri **Gospodarski Zvezi.**

Štambilije
vseh vrst za urade,
društva, trgovce itd.
Anton Černe
graver in izdelovatelj
kavčuk - štambiljev
Ljubljana, Selenburgova ul. št. 1.
Ceniki franco. 553 Ceniki franco.

Arondirano
posestvo
v neposredni bližini Ljubljane, obstoječe iz
velike enonadstropne hiše, obširnega gospo-
darskega poslopja, zelenjadnega in sadnega
vrta, lepega parka in male njive, vse obzidano
in ograjeno, je zaradi družinskih razmer pod
ugodnimi pogoji tudi na prodaj.
Resna vprašanja na upravnishvo „Slovenca“
pod naslovom „Naložba kapitala“.

1431
500 K
Ria-Balsam.
Vam plačam, ako Va-
ših kurjih očes, brad-
avic in trde kože,
tekem 3 dni s korenino,
brez bolečin ne odpravi.
Cena lončku z jam-
stvenim pismom
K 1-50, 3 lončki K 4—, 6 lončkov K 5-50, 6 lončkov
K 5-50. Stotine zahvalnic in priznanj. Potenje
nog in rok odpravi Ita-prašek. Cena K 1-50,
3 škatlje K 3-50. Kemeny Kaschau (Kassa) L,
poštini predal 12/844 Ogrsko.

Vsakovrstne 1414
slamnike
priporoča gospodom trgovcem in slavnemu občinstvu
FR. CERAR, tovarna slamnikov v Stobu
pošta Domžale pri Ljubljani.

Štajersko deželno zdravilišče
Rogaška-Slatina
Neprekosljivi zdravilni uspehi pri želod-
čnih in črevesnih boleznih, protinu, srčni
napaki, sladkorni bolezni, nervoziteti itd.
Krasni izleti. Gostilničarstvo v polnem
obratu posebno švicarska mlekarna. Pro-
spekte in pojasnila daje
Zdraviliško-ravnateljstvo.

Pozor! Blago Pozor!
se vsaki dan podražuje!

Prepričajte se,
da pri meni kupite najce-
neje: vsakovrstno perlo,
čevlje in vse potreb-
ščine za življe. Se po
stari ceni: velika zaloga
umetnih cvetlic, na-
grobnih vencev s tra-
kovi in napisom, dokler
zaloga.
Kat. Widmayer
pri „Solnica“
za vođe.

Najcenejše
dežnike in
solnčnike
domačega izdelka
priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti
slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini
Josip Vidmar, tovarna dežnikov, Ljubljana,
Pred Škofijo 19. Prešernova ulica 4
Popravila točno in ceno.

Prodaja hiše
Prostornata hiša na Poljanskem predmestju
z več gospodarskimi poslopji, ki se lahko upo-
rabljajo za skladišča z dvoriščem in sadovnja-
kom, slednji sposoben za stavlbiščen, se zaradi
družinskih razmer pod ugodnimi pogoji proda.
Poizve se pri pospodu **Dr. Otonu Valent-**
schag-u, odvetniku v Ljubljani Franca Jo-
žefa cesta št. 5. 1021

Krapina -toplica zdravijo: **protin,**
(Krvatska) **reumo,**
Poročilo in **ischias.**
prospekt **1099**
od direk-
cije gratis.

Najnovejše bluže za dame
Mestni trg št. 10

Učenca
poštenih staršev sprejme svečarna in
lectarna **Josipina Šink v Kranju.**
1434

Kupi se dobro ohranjen
harmonij
Ponudbe sprejema upravnishvo „Slo-
venca“. 1451

Pri **epidemijah** in vseh
nalezljivih boleznih
Mattonijeva je odlično zabra-
njevalno sredstvo
Giesshübler - kiselica
Zaloga v Ljubljani pri gg. Ant. Sara-
bon, Julius Eibert, P. Lassnik.

Razglas.
Na predlog g. dr. Franceta Semrov
v Kranju kot kuratorja Karola Win-
discher iz Kranja se naznanja, da se
nameravajo prostovoljnimi potom pro-
dati zemljišča Karola Windischer in
sicer:
1. pristava p. št. 292 v drevoredu v
Kranju, cenjena 12.000 K.
2. njive ozir. gozd na Kranjskem polju
p. št. 574, 767, 861 in 903 cenjene blizu
5.000 K.
3. posestvo na Kucni vl. št. 42 d. o
Sv. Jošt ali skupno ali posamezno
cenjeno nekaj nad 30.000 K.
4. gozd v Zg. Besnici p. št. 286 cenjeno
338 K.
5. travnik ozir. gozd vl. št. 276 d. o.
Stražišče cenjeno 2.500 K.
Reflektantje se obveščajo o tem s
pristavkom, naj stavijo svoje najvišje
ponudbe pismeno naslovljene na g. ku-
ratorja dr. F. Semrova v Kranju
do 15. julija 1916.
C. kr. okrajna sodnija v Kranju
dne 6. junija 1916.

K 1-20 K 1-20
Kompletna
predtiskarija
v hiši.
Šablona s 16 monogrami, primerna za
namizne prte, serviete, žepne robce in
vseh vrst perilo se dobiva pri
TONI JAGER
Ljubljana Zidovska ulica 5. Ljubljana
K 1-20 K 1-20

Pouk v vezenju brezplačen.

Cene stalne in solidne.

Za rodbinsko in obrtno rabo najboljši in najpripravnější so:

Jos. Petelinc-a

„Gritzner“ = šivalni stroji = „Afrana“

šivačo, vezejo, krpačo perilo in nogavice.

Edina tovarniška zaloga v Ljubljani, za vodo, levo, blizu franč. mostu, tretja hiša.

Največja izbira vseh sistemov in najlepših oprem.

Naslov za pisma:
Josip Petelinc
Ljubljana,
Sv. Petra nasip 7.

Naročajte „Slovenca“!

Proda se

hiša (gradič)

v sredi trga ob železnici, na najlepšem prostoru — pripravna za vsako obrt — z dvema velikima vrtoma, velikim gospodarskim poslopjem, veliko njivo in travnikom — pod zelo ugodnimi pogoji. — Natančnejša pojasnila se do- bijo pri Hranilnici in posojilnici v Sevnici, Štajersko.

MORCEVA KOLESARJA
SO PAŠE
RAJBOLJSKA
AGOREC
SPECIALNA TRGOVINA S
KOLESI in DELI
LUBLJANA
MARIJE TEREZIJE CESTA 14
= NOVI VECI = naspr. KOLJEVA

Vojaške 938
narodne pesmi
za 4 glasove. Izdajatelj Fran Marolt, učitelj, Ljubljana. Cena vezanemu izvodu K 1:50, v platnu K 1:80. Naročajo se pri izdajatelju in v knjigarnah.

izborna se je obneslo za vojače v vojski in sploh za vsakega kos najboljšo
bol oblažajoče mazanje
pri prehlajenju, reumatizmu, gihu, influenci, prani, vratni in bolesti v hrbtu
Dr. Richter-ja
Sidro-Liniment. capaci oompos.
Nadomestilo za **Sidro-Pain-Expeller.**
Steklenica kron. — 80, 1:40, 2:—
Dobiva se v lekarnah ali direktno v Dr. Richter-ja lekarni „Pri zlatem lovu“, Praga, I., Elizabetna cesta 6.
Dnevno raspošiljanje.

Boljšo mizarstvo na Gorenjskem išče

2 vajenca 2

Prednost imajo, kateri so se že učili. Ponudbe na upravo lista pod št. 1429.

CEVLJE ZA DAME

ali prazniške za dekleta in tudi za otroke, le fino trpežno in moderno blago vseh vrst, takoj preskrbi in razpošilja domača veščakinja na povzetje po najnižjih dnevnih cenah, proti nagradi 50 vinarjev na paru, za trud nabave in pošiljanje. — Pri naročilu je potrebno navesti: a) številko velikosti ali poslati obris stopala; b) navesti vrsto in barvo usnja (boks ali ševro); c) obliko (amerikansko kavalirsko ali drugo); d) visoke ali nizke, šivane ali zbite; e) boljše ali cenejše blago.

Neugajajoče se zamenja.

Ker cene rastejo in blaga primanjkuje, se tem- več prihrani, čim prej se naroči. — Z udanostjo
HERMINA PAVLIČEK,
Dunaj, II. Rothe Kreuzgasse 5/10.

AMERIKANSKI SLOVENEK

je prvi slovenski list v Ame- riki. — Ustanov. leta 1891. — Stane 15 K letno. — Izhaja v torek in petek v lastnem domu.

1006 N. Chicago St., Joliet, Ill. USA.

Cenjenim rojakom in slavnim de- narnim zavodom priporočamo svoj

BANČNI ODDELEK

za pošiljanje denarja na vse kraje in izvrševanje vseh to- zadevnih bančnih poslov. —

Vse naše poslovanje je zajamčeno!

Slovenska trgovska šola v Ljubljani

(Kongresni trg št. 2) s pravico javnosti.

Sprejemno naznanilo.

Dvorazredna trgovska šola za dečke.

V pripravljalni razred se sprejemajo učenci, ki so stari najmanj 13 let in so dovršili vsaj štiri razrede ljudske šole. — V I. trgovski letnik se pa sprejemajo učenci, ki so stari vsaj 14 let in ki napravijo posebno sprejemno skušnjo. Bez sprejemne skušnje se sprejemajo v I. letnik le učenci, ki so z vsaj zadostnim uspehom dovršili 4. razred kake srednje ali meščanske šole. — Odhodno izpričevalo šole upravičuje do dveletne aktivne vojaške službe in nadomešča triletno učno dobo v trgovini.

Dvorazredna trgovska šola za deklice.

V I. trgovski letnik za deklice se sprejemajo učenke, ki so stare naj- manj 14 let in ki so dovršile ali 8. razred ljudske ali 3. razred meščanske ali 4. razred kake srednje šole. Pripravljalnega rezreda na dekliškem oddelku ni. Vpisovanje nanovo vstopajočih se bo vršilo v sredo 28. junija 1916. od 10. do 12. ure dopoldne. Pri sprejemu imajo prednost sinovi in hčere trgovcev in obrtnikov.

K vpisu naj pridejo učenci, oziroma učenke v spremstvu staršev ali njih namestnikov ter naj prinesejo s seboj krstni list, zadnje šolsko izpriče- valo in 15 K vpisnine ter prispevka k učilom.

Ljubljana, 20. junija 1916.

Ravnateljstvo.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani
n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice
sprejema zavarovanja na doživetje in smrti, otroških dot. rentna in ljudska, neškodna in jamstvena zavarovanja.
Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.
Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1914. . . . . K 173.490.858—
Stanje garancijskih fondov koncem leta 1914. . . . . K 48.732.022-76
V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . . . K 432.232-66
Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje, veljavno za **vojno zavarovanje**, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoj in pošiljne prosto. 1439
Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.
Marije Terezije cesta št. 12.

Modni salon
Stuchly-Maschke
Ljubliana
Zidovska ulica št. 3 Dvorski trg 1.
Osebno izbrane novosti z Dunaja
Priporoča: največjo izbero klobukov za dame in de- kljice kakor tudi bogato za- logo žalnih klobukov.
Solidno blago.
Priznana nizke cene.
643
Popravila točno in vestno.
Zunanja naročila na izbiro z obratno pošto.

C. in kr. dvorni založniki
A. ZANKL-SINOV
tovarna kemičnih barv, lakov in firnežev
Resljeva cesta 1 **LUBLJANA** Marijin trg 1
priporočajo vse vrste oljnatih, suhih, emaljnih in fasadnih barv, pristnega kranjskega firneža, mavca, prašnega olja za tla, stroj- nega olja, karbolineja, čopičev, steklarskega kleja in vseh drugih v to stroko spadajočih predmetov.
Ceniki na razpolago.

Več posestev na Gorenjskem

se proda, in sicer na Bledu ena vila ter eno posestvo z zemljiščem, v Zirov niki lepo posestvo, pripravno za gostilno, v okolici Brezij gostilna z zemljiščem pri Bohinjskem jezeru lepa stavbena parcela. Proda se tudi posestvo tik ob železnici, ki je pripravno za industrijsko podjetje; ima nad tri orale prostora za skladišče blaga in na razpolago električna moč.
Ponudbe na upravnitvo našega lista pod „POSESTVA 2543/1317“

Brzojavke:
Prometbanka Ljubljana.
Sološna prometna banka podružnica Ljubliana, prej J. C. Mayer
Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 30 podružnic, **Vogel Marijin trg — Sv. Petra cesta.** Delniški kapital in reserve 65.000.000 kron.
Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupo- vanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shr- anjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. 15
Ustnena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsekdar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice due 30 aprila 1916 K 117.13.1619—,
31. decembra 1912 na knjižice in tekoči račun K 236.633-922—.